

ГОЛОС України

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради Української РСР

№ 30 ♦ Середа, 13 лютого 1991 року ♦

Ціна 10 коп.

КІНЦЯ СВІТУ
МОЖНА
НЕ БОЯТИСЯ,
ДОКИ ІСНУЮТЬ
ЛЮДИ, КОТРІ
ЗНАЮТЬ І
ЦІНЯТЬ
ФІЛОСОФІЮ
КОЛЕСА.
КОЛЕСО КАЖЕ:
УСЬОМУ СВІТ
ЧАС.
ЧАС
ВІДБИРАТИ
ЗЕМЛЮ І
ЧАС
ВАДДАВАТИ ЇЇ.
ЧАС
ПРАЦЮВАТИ
ПРОТИ СЕБЕ
І ЧАС
ПРАЦЮВАТИ НА
СЕБЕ.
ЧАС
ПРИЙМАТИ
РІШЕННЯ І ЧАС
РОЗПЛАЧУВА-
ТИСЯ ЗА НИХ
ПЕРЕД
ВЛАСНИМИ
ДІТЬМИ.
ЧАС ГНУТИ
КОЛЕСА!..
...А ОТ
ВНПРЯМЛЯТИ
КОЛЕСА — НЕ
ЧАС, І НЕ
ВАРТО!

Фото Петра
ПРИХОДЬКА.

«Гаряча» лінія

СЛОВО ЗА БУШЕМ

Кількість повітряних нальотів сил антиярської повстанці з початку бойових дій в регіоні Персидської затоки сягнула 50 тисяч. Союзницькі війська не поспівають починати суцільний наступ, поки що збільшивши кількість втрат з повітря. Головними об'єктами

бомбардувань продовжують залишатися позиції іракської республіканської гвардії в Кувеїті. Це найбільш боєздатне угруповання іракської армії, що наразі втретє тисячі чоловік, згідно з протульцями військовою цензурою союз-

ників даними, вже втратило одну з шести дивізій.

Бригадний генерал морської піхоти США Ніл заявив, що відповідальність за загибель мирних жителів у іракському місті Басра, де розташована штаб-квартира військ Хусейна в Кувеїті, повинно лягти на совість Ірану, який навмисно розмістив на місці служби лобізу або всередині цивільних об'єктів.

Представник Білого дому Фіцджеральд зазначив, що заява Ірану про велике число жертв серед мирного населення не відповідає дійсності і мають на меті скллити на бік Хусейна громадську думку.

Після недавнього візиту на позиції ємнинських військ в регіон Персидської затоки міністр оборони США Чейні сказав журналістам: «Поки що ніто не збирається переконати

до наступної фази мільярдів. Слід бути обережними, уникати надто очевидних бойових міц і брехні».

Під час зустрічі з президентом США Бушем Чейні і голова об'єднаного комітету начальників штабів Пауелл поінформували главу Білого дому про леробі бойових дій у регіоні. Отже, слово за Бушем.

Н АРОДОВІ, країні потрібна сильна прокуратура. У центр правових проблем треба поставити пошуку до прав людини. Такі думки (загалом — не дуже й нові) висловилися лейтмотивом у доповіді Генерального прокурора країни М. Трубіна на всесоюзній нараді керівників правоохоронних органів, що відкрилася 12 лютого в Москві. Про активність наради свідчить, зокрема, участь у її роботі Президента СРСР.

Д АНИНУ пам'яті жертвам трагічних подій минулого року в Душамбе віддали вчора жителі Таджикистану. На будинку Президії Верховної Ради республіки було пригнучено державний прапор.

Скільки ж і ми головні у скорботі за невинні крові, якою осталим часом окроплюємо вже чимало землі в містах і селах республіки-сестер.

С ЕКРЕТАРІАТ Комітету Східної республіки заявив, в війні закликає усіх, кому дорогий мир, спокій і справедливості, взяти участь як членів республіканського, так і у всесоюзному референдумі. Нагадаємо, що три приблизні республіки вирішили провести власні опитування населення, на чаші референдуму про майбутнє СРСР як союзної держави, призначеного на 17 березня.

«ХІННЕ ПИТАННЯ» ТАК НЕ ЗУМІВ ПОДОЛАТИ ЙОГО ПАРЛАМЕНТ

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради
Української РСРГоловний редактор
Сергій
ПРАВЕНКОРедколегія:
Олександр БІЛИК
заступник головного
редактораАнатолій ГОРЛОВ
заступник головного
редактораОлександр
СМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент
АН УРСРВолодимир
КРАСНОДЕМСЬКИЙЛеонід
САМОЙЛЕНКО
заступник головного
редактораБорис
СІДОРЕНКО
заступник головного
редактораАнатолій
СОЛОНСЬКИЙВіталій СУДЯ
відповідальний
секретарЗасновник —
Верховна Рада
Української РСРАдреса редакції:
УРСР, 132047
Київ-47, вул. Метельова, 4Рухомісні
не рахуються і
не повертаютьсяДруки авторів
публікацій у «Голосі
Україні» не завжди
збігаються з текстом
оригіналу.Індекс 60955.
Тираж 166,150.
Передплата ціна
на рік 19 руб. 80 коп.Газета виходить
5 разів на тиждень.
З 15 вересня —
по 8 сторінок,
середу, четвер,
ні вихідні та суботу —
по 16 сторінок.УВАГА!
У зв'язку
з технічними випуску
кілька дружків «Голосу»
(9-16 стор.) вийшли
міні-4 і 5 сторінками.

При обговоренні проекту Закону УРСР про внесення змін до Конституції України запити про прашу Української РСР при переході республіки до ринкової економіки першій раз, депутати зіткнулися на 50-й статті, в якій йшлося про тривалість робочого тижня. Комісія у питаннях конституційної політики та праці і Комісія у питаннях законодавства і законності вважали, що, тривалість робочого часу не може перевищувати 41 годину на тиждень. Група депутатів пропонувала привести тривалість робочого тижня у відповідність до міжнародних норм — 40 годин. Причому, міжнародна конвенція про 40-годинну норму ратифікувала Радянський Союз ще наприкінці 50-х років. Виходить, обговорюючи це, що давню має право на існування.

Комісії, які готували проєкт, аргументували свою пропозицію холодною економічною розрахунками: при введенні 40-годинного робочого тижня щорічно втрачається 1,1 мільярда людино-годин.

Альтернативники ж апелювали до світових норм, гуманності, справедливості. Цікаво, що майже всі депутати підтримували альтернативників, але при голосуванні їхня поправка не пройшла. Так само, як і пропозиції... комісії.

Але це була тільки розвідка бому. Справний пристрій спалахнував і вимагав поправки депутата Р. Богатирьова до статті 56. Вона пропонувала передбачати для жінок, які мають дітей, шестигодній робочий день без скорочення зарплати. Щоб не навізувати читачам своє особисте ставлення

до порушення питання, наведу аргументи «за» і «проти». Як звучали в залі? Застежити буде не так-то й важко.

М. Маблюдан: — Пропозиція слушна, але її впровадження потребуватиме величезних коштів. Щорічні витрати становитимуть 4,5 мільярда карбованців.

Р. Богатирьова: — Шановні колеги, згадайте пункти своїх передвиробничих платіжних до бізнесу! Вони об'єднали повернути матеріялу сім'ю. Якщо жінка працюватиме шість годин, то ці мільярди не провадять! Вони дуплікують зникненням дитячої злочинності, вирішенням проблем нарівно між серед підлітків.

М. Рабченко: — Справа добра. Але ні бути з тими жінками, які працюють по-жіночому. Є підприємства, де з економікою працюють жінки. Порушення циклом виробництва. Прошу ухвалити пропозиції депутата Богатирьова.

В. Черненко: — Дякую про жінку, ми дбемо про покращення. Подумайте, що ми залишили після себе.

І. Бальсевич: — Уявіть, що після цього нововведення виробництво товарів легкої промисловості зменшиться на 25 відсотків. І це при існуючому дефіциті.

В. Павлов: — Зверніть увагу, що Україна на 28-му, останньому в Європі місці за середньою тривалістю життя. Генеральний республіканці загрожує. Якщо й надалі так триватиме, то інші виробничі галузі будуть непереносні. Ці витрати набавлять, якщо, а ми говоримо про жінку одинокую, тільки як про працівницю. Пропози-

цію ввести обмеження для жінок, що їх пропонують медичні.

Переконливіше не скажеш. Але і ці, і компромісні пропозиції не пройшли...

І закону все пішло гладенько. Доки не дійшли до першого «жінкового питання» — 179-ї статті «Відпустки по вагітності, родах і догляду за дитиною». Народний депутат М. Піснев запропонував збільшити частково оплачувану відпустку по догляду за дитиною до 300 мільйонів карбованців щорічно.

Аргументи Піснев: у нас дітя смертність у 3-4 рази вища, ніж у напіврозвинених країнах, зараз у нас майже два мільйони розумово відсталіх дітей... не винилу. Правда, бо жмені, ніж за пропозицією М. Піснев, але депутати заважали в інших пунктах цієї статті і наступної 181-ї до трьох чи чотирьох років надавати чи не надавати відпустку без збереження зарплати плати по догляду за дитиною. В цілому статті так і не пройшла.

Прихильники комерційно-прагматичного підходу до оцінки життєвих цінностей домінували при голосуванні за пропозицією депутата Л. Піснев. Як зауважив депутат Л. Піснев, у нас чомусь уважались а моральними оцінками, сильні кошти людських життя. А за один рік на Україні вмирає 15,5 тисячі дітей, тільки в 14 років. Кожен п'ятий — у візну з материнським недовладом, нещасними випадками, отруєннями, травмами тощо. Щорічні витрати на тимчасово

непрацездатність жінок по догляду за хворими дітьми становлять близько 130 мільйонів карбованців. Щодо не виходять на роботу у візну з хвороб дітей майже 127 тисяч жінок. От і вся арифметика.

Відверто кажучи, сесія зашла у тупик. Компроміси не проходили. Вирішили сісти, у яких шло про «жінкове питання», про сорокагодинний робочий тиждень, повернути на допрацювання.

Так і не дійшовши згоди в цілому щодо першого питання порядку денного, парламент заснував інформацію заступника голови Державного комітету УРСР по економіці О. Смельянова про проєкт Закону про оренду. Вирішили і на наступні дні розглядати закони — урядові і Комісії з економічної реформи і управління народним господарством, а також іншого депутата І. Герц. Вирішили доручити уряду допрацювати альтернативний варіант, який, виступи на сесію один раз.

Наприкінці вечірнього засідання Голова Верховної Ради УРСР Л. Кравчук інформовав депутатів про свою думку. Шановні депутати! На Січовий економічний форум, де разом з іншими розглядалися проблеми інтеграції радянської економіки у світову ринкову систему. Заступник Голови Верховної Ради УРСР В. Гриньов розповів про мікропроблематику у сфері економіки парламенту і уряду. Місцевий Рад, величезні підприємства Раді України, головне завдання якого — вирішення економічної взаємодії народногосподарських комплексів дозвільної реформи.

Леонід БРОВЧЕНКО.

ДАЙТЕ ДІТЯМ

Спряди, не треба зайвих слів, аби довести, що все, що стосується створення Радської автономії Радської Соціалістичної Республіки не терпить відкладання. Як і прийняти закон про оподаткування, без якого підприємства республіки не можуть існувати, тим більше, що союзний уряд, який Президент прямо призначає і за гордо. Але ж і інші питання, запропоновані Президентом Верховної Ради УРСР, не менш важливі. Як це раз нагадав присутнім керівник Секретаріату Верховної Ради УРСР депутат М. Хоменко, третій сесійний день прийняти закон, розглянути понад двадцять проєктів постанов, що всього становить понад шістьдесят питань. До проєнту порядку денного на прохання великої групи депутатів, покласти М. Хоменко ініціативу включити питання про екологічне становище Дніпровської та Придніпровської, роботу Ради Міністрів УРСР згідно з вимогами закону про пріоритетний розвиток села. Будуть розглянуті загальні засади соціально-економічного розвитку проєнту Закону про екологічне становище сільськогосподарських підприємств.

Ка сесії будуть розглянуті і висновки Держжорбтра, Міністерства і комісії та інших органів порядку Держекономіки щодо націоналізації майна КПРС та ВНСМ, слухатиметься питання про хід підготовки проє-

екту закону Констиції УРСР та інші.

Окремі висновки одні: треба берити кожну хвилину робочого часу, не витрачати його на суперечки, які можна розв'язати, як кажуть, у робочий поряток. Навіщо просто фізично депутатам не а сил справитися з таким обсягом роботи.

Все ж дитина цього разу не змогла справитися з своїми емоціями, і дискусія розгорялася на цілих дві години.

Депутат Ф. Панасюк задалося, що в Президії Верховної Ради України склалися якісь напружені стосунки між керівництвом і окремими членами Президії, отже, мовляв, з чим треба розібратися, на якомуся закритому засіданні, С. Пушкін зажадав термінового розгляду ситуації, що склалася у видавничих республіки і державних підприємств. І. Сторик запропонував у першу чергу розглянути закон про грошовитість.

Уточнюючи до порядку денного списали не тільки у формі пропозицій, а й у фундаментальних виступах.

Але якщо дискусія наважувалася першочерговості розгляду питань носила більш-менш врівноважений характер, то все, що стосувалося порядку висвітлення сесії засобами масової інформації, носило характер вибуху. Пропозицію про розпорядження прямих трансляцій від-

сесійного залу Верховної Ради УРСР окремі депутати сприйняли як спробу ущемити демократію. А в таких п'яти моменти, на яких були пильними. Дарма, що розсудливі народні обранці згодувалися з такою зою Президії Верховної Ради в тому, що далеко не всі запитання потребують прямого відображення на екрані, особливо в закритому залі надто нудні і одномовні. Кайбильні емоції частини парламенту налягали на своєму дають повну трансляцію і рай.

Слушним був виступ депутата з Полтавщини В. Степеня, який зауважив, що коли ми прагнемо змінити нашою, то починати треба з порядку у самому залі — а від преставці (а за ці стоїть, але хто нічого не знає про обов'язки) і до відповідальності за реалізацію прийнятих законопроектів, бо вони чимось відмінні від паперу. Навіщо ж тоді приймати, сказав В. Степеня, хороші й потрібні закони, які в наших умовах не підтримують.

А взагалі мені, і мабуть, не тільки мені одному, дивно, що питання про порядок денний, організацію і порядок висвітлення сесії черпає шість місяців, як почалася сесія...

Анатолій КРАСНЯНСЬКИЙ, парламентський оглядач.

У НАС Є СТАБІЛЬНІСТЬ

Голова Верховної Ради Української РСР Л. Кравчук на пресконференції для радянських та зарубіжних журналістів підкреслює, що випроводив його перебування у Швейцарії часто порушувалося питання про загальнонаціональну ситуацію на Україні. Це не випадково, оскільки всі майбутні контакти на державному рівні повинні мати міцні підґрунтя. Л. Кравчук сказав, що Україна сьогодні має досить надійну політичну стабільність і може давати певні гарантії щодо розвитку людських зв'язків із зарубіжними партнерами. Очевидно, в республіку незабаром приїде група експертів, які аналізуватимуть економічну, політичну і духовну атмосферу. Разом з тим зарубіжні спеціалісти бажають переконатися, що ресурсні запаси, інфраструктура господарства, потенціал народу України відповідають міжнародним вимогам.

Правовою основою майбутнього співробітництва стане Закон Української РСР «Про зовнішньоекономічну діяльність», який планується розглянути на третій сесії Верховної Ради УРСР.

Зарубіжні громадськість, зокрема багатьох представників ділового світу, цікавила ситуація, яка склалася на Україні після чорнобильської катастрофи. Голова Верховної Ради УРСР повідомив, що вже понад 200 тисяч українських громадян вилучено з підвищеною наслідками аварії. Ще заради на ураженні територій проживає багато людей, зокрема 350 тисяч лі-

тей. На пропозиції, якої саме допомогу потрібна публіка, Л. Кравчук відповів:

— Нам не потрібен одяг з чужих плечей і ліки, які отримали своєю власністю. Найбільше — це, на наше Міністерство охорони здоров'я закупити усе, що треба. Без попультських заяв.

Слід зазначити, що під час перебування Голови Верховної Ради УРСР у Швейцарії надійшло багато пропозицій на сотні мільйонів доларів.

За рубежом немало цікавились повідомленням про те, що на Україні виявлено поклади золота. За попередніми розрахунками, як сказав Л. Кравчук, їх достатньо, щоб увійти в клуб золотодобувних країн. Це дасть можливість мати власну тверду грошову систему, грошову

одиночку. Це допоможе будувати зовнішньоекономічні зв'язки на міцній основі і розв'язке питання з валютою.

Я устрівся в Женеви з керівниками майже всіх міжнародних організацій. Українці поважати, стаються і хотіли б бачити її вільною, демократичною. Для цього вони готові допомогти нам у вирішенні економічних проблем, — наголосив Голова Верховної Ради УРСР.

Звичайно, міжнаціональні зв'язки можуть здійснюватися, коли суверенітет держави буде не паперовим, в реальних. І в цьому плані гостро стоїть питання про Союзний договір і референдум.

Я проти такого Союзу, який є сьогодні, який заступає Голова Ради Міністрів СРСР може відмітити поставити перед собою республіки. Нюна республіка визна-

вчас своє власне право щодо свого іншого і майбутнього. Для цього насправді треба гранично чітко розмежувати повноваження між Центром і республіками, щоб тут не викликали ніяких сумнівів. Я згоден з тим, що треба розв'язати всі стосунки і всі зв'язки, які склалися в Союзі. Але їх треба будувати на нових принципах. Ми делегуємо певні повноваження в Центр, і лише в цих межах він може розпоряджатися. В усьому іншому республіка повинна самостійно. Я за Союз суверенних держав, — підкреслює Л. Кравчук.

Ставлення народу країни до Союзу може бути виявлено шляхом референдуму. Але провадити його треба розумно, щоб він справді відображав прагнення і настрої лю-

дей. До речі, сказав Л. Кравчук, ми домовилися з парламентами Швейцарії, де достеменно досліджено проведення референдумів, що найбільш часом делегати Верховної Ради України здійснюють поїздки до цієї країни і вивчать характер, порядок і організацію таких заходів.

У ході пресконференції порушувалося питання про створення відеосистем економічних зв'язків на Закарпатті. У відповідь було зазначено, що для цього потрібно мати належні права і економічні умови. Зоклад бізнесмен не сприймають загальних заяв, вони хочуть мати певні гарантії і діяти на підставі Закону. Закарпаття подало документи до Ради Міністрів УРСР, і це питання буде розглядатися.

Особливу увагу Л. Кравчук звернув на міжнародні стосунки в республіці. Він сказав, що в республіці не може бути ніякої дискримінації стосовно представників будь-якого народу. Треба будувати державу з рівними можливостями для всіх людей і рівною відповідальністю перед правовими актами. Голова Верховної Ради УРСР наголосив, що віднає можливість утворення будь-якого Комітету, який прагнув би взяти на себе владні функції. Б. законний парламент, обраний народом, і лише він може здійснювати всю повноту влади в республіці. Замість його може відбудувати лише шляхом нових виборів.

Анатолій КРАСНЯНСЬКИЙ, Анатолій ФЕДОРІВ.

СЕНАРИЙ ЦЕ ВИШИЄТЬСЯ

Я чепак не новий! Що криється! Останів в прошлом і кождої ного, Стремлясь догнать старшого рать, Сколюи и падаю другою. [С. Єсенин].

Цим епіграфом я хотів би підтвердити стару, як світ, істину, що у минуле повернутися неможливо. Але члени, що провадять мовля, уподібнялись до есенінського ліричного героя, просто-напросто розочухались. Та й третій закон гегелівської діалектики (заперечення заперечення) нам твердить: розвиток суспільства йде по спіралі, тому він ніколи не може дійти перетину і одити й ту ж саму точку.

Отже, призабувши такі збегки істини, керівництво Бердичівської районної Ради народних депутатів (важай райком Компартії України, оскільки він, його не згадувати неможливо), по-родило і затвердило на черговій сесії такий документ, який надіслано на розгляд членам депутатів з Бердичівської міськради: «Визначити т. Янопа Петра Сидоронича з посади редактора газети «Радянський шлях», у зв'язку з посвідченням пенсійного віку, при наявності права по пенсії пенсії по старості (п. 1 ст. 40 КЗП УРСР)».

З. Запропонувати як спільним засновникам розглядати дане питання:

Новє в Радах

3.1. Миський Раді народних депутатів на черговій сесії;

3.2. Миськомі і районному комітетам партії на своїх пленумах.

Уже з цього рішення зрозуміло, що газета «Радянський шлях» має чотирих офіційних засновників. Але фактично «Радянський шлях» на сьогодні — самостійне видання. Адже я досі не підписав угоди між редакцією і співзасновниками. І колектив сам турбується про папір, тиражування газети, про соціальний захист своїх працівників, тобто про все, що згідно з Законом про пресу і повинен робити засновник.

Будь-який людині, втягнутій у карусель сьогоднішнього політичного життя, навіть без пояснень зрозуміло, що наблиди на пенсійний вік редактора — це багаторічний боржак «свою» газету, яка на повені гласності та публікації відділяється від традиційного чітко визначеного ідеологічного русла.

І в цьому неважко переконатися, якщо пролистаєш північні газети за півтора десятиліття останніх років. Публікації під рубриками «Людина і соціальна справедливості», «Знаємо про гласності», «Не обіймаю міксером», «Середня», «Чітка продовжує розмову», «Листи з коментарями» та інші свідчать про

шире бажання творчого колективу реалізувати газету в шліх істинної об'єктивності, пошуку справжнього контакту з читачем, якого газета небезпечною зв'язком своїм головним засновником.

Безсумнісно, привернули загальної уваги відверті публікації за спогадами очевидців про свавільні сталінщини, що відбувалися рубрикою «Вільні пам'яті». Крім того, редакція активно включилася у пошук місцевих лохових журт НКВС. Саме я завдяки цьому з'явився ще один братчик могила в Бердичеві на околиці старого єврейського майданця, освячена священниками православної церкви, костюму та синяго.

Активно виключає газету в її відношення української мови, культури, національних традицій, сил і повсякдення народної його історичної пам'яті. Публікувалися чимало матеріалів до 500-річчя Запорозької Січі. Нині читачам, особливо ретельним, запропоновано рубрику «Літературна красавиця».

Але ж всі ці нововведення і міксери відбудує, я відбудується з власної ініціативи редактора й творчого колективу, а не завдяки «указуванню персту». Тим більше, ретельно всупереч йому. Адрже, скажіть на ми-

ність, якому високому керівництву сподобалося фото кози на фоні сільського дозгоду з відомими журналістами, або публікація лекційного листа сільчан, які стали на захист директорів школи, руху за переконачення. Ох, і не злічити всіх неадекватних району, свирічених «вільними» публікаціями «Радянського шляху»! Єдине, про що в районі постійно не могли згадати, це про можливість зустрітись з редакційним колективом, чи викласти власну позицію в переконливій статті до «своєї» міськрайонки. Та не топлявся стежка від райкому до редакції. І не могла топляти, бо не в звичай районівців переконачи вати — ім більше до снаги комуністичні партійні партії, гасла і райфінанс стилі поки не зустрічав переконачи, то на редакцію «Радянського шляху» він уже не діє.

Не полягає також на депутатах Бердичівської міськради. Їх небезпідставно здивувало, що зв'язувалося з роботами редактора претити, у неслухняності для періодичного гасла зовнішнього читальний інтерес — тираж із 23 збільшився до 28 тисяч примірників. Стома, після бурхливого обговорення сесії міськради одностайно прийняла рішення, запропоноване народним депутатом України головою міськрайонки О. Хилкомом. «1. Прийняти до відома звернення сесії

Бердичівської районної Ради. 2. Не погодитися з її рішенням про звільнення з роботи редактора газети «Радянський шлях» П. Янопа...».

Звичайно, в нинішній атмосфері суцільної неуповноваженості, тоїнери звернення цієї справи в стилі німощого «чепи енду» не доводиться. Сценарій, остаточно розпрацьований редакційним колективом та його творчим колективом не пишеться. Райком готовиться до чергової розпрацьованого замовів у республіканській Війні партійній школі рецензії на міськрайонку. Але делегати від редакції газети «Радянський шлях» і члени партійних комітетів із ширини розповсюдження на адресу П. Янопа, тому що у протоколі сесії другий пункт — одностайно прийняти рішення чомусь зазвучав зовсім по-іншому: «Постійний комітет з питань гласності, права, свобод і звернень громадян (т. Юрковський Б. С.) докладніше визначити питання про редактора газети «Радянський шлях», спільно з відповідними органами вносити на чергову сесію міськрайонки Раді народних депутатів». Отже, чортинняне відстоїть першу у редакторів Бердичівської міськрайонки на двох сесіях Рад має повторитися.

Анатолій КОНТРАТЮК, відповідальний секретар Бердичівської міськрайонки з питань «Радянський шлях», член КПРС. Бердичів. Митомська область.

ТАК, ЯК ХОЧУ

...живаніше... Дітями переконав... зазначив, жодної мене в пар... Я належу демократичний... так, як хо...

...гато гово... вісько... Товаришу... в середо... військових...?

...об здійсни... реверот, не... акційних ге... вчинив. Ге... не пове... солдатов... ревероту, мо... офіцерів, ... дний. А вся... особового... не перед... до перево... суміваюча... росіяна, що... рот військо... шось ро...

бите, щоб не було чуток про переворот?

— Виступаю за пропозиції про розширення співробітництва республіканських органів управління з військовими. Я пропоную, щоб до складу військової ради всіх округів цивільний член військоради (такий є в кожному окрузі) призначався Верховною Радою з числа депутатів. От вони й будуть у курсі всіх справ, а через них — і Верховна Рада, народ. І не буде ніяких непорозумінь. Таких, як, наприклад, з танками під Києвом напередодні 7 листопада 1990 року. Вони справді там були. І мінусного року, і позаминулого, і не виключено, що будуть і в цьому році, бо в цей час відбувається плинна перевірка готовності техніки. От про це й треба було сказати людям.

— Якби ви не були військовим, ким би хотіли бути?

— Я себе не уявляю не-військовим — скільки себе пам'ятаю, хотів бути солдатом, офіцером.

— А хобі у вас є?

— Яке там хобі?.. Часу не вистачає. Але я дуже люблю майструвати, власними руками щось зробити. Для себе, для сім'ї, навіть для солдатських казарм майстрував. Люблю автомобілі. Улюблений художник — Глазунов. Коли був молодшим, любив читати вірші Асадова, Геворга Еміна, Лермонтова...

— Не писали?..

— Сам — ніколи.

— А як вам вдається досягти «консенсусу» в сім'ї?

— Я одружений вже 13 років, сину — одинадцять, дочці — чотири роки, живемо в чужій квартирі серед ящиків... А «консенсус» досягається, на жаль, дуже просто: дружина займається всіма домашніми справами, а я приходяжу пізно і на все готове, як гість. А під час сесії взагалі з'являюся раз на тиждень. На щастя, дружина моя все розуміє...

Вів бесіду спеціальний кореспондент «Голосу України» Володимир СКАЧКО.

Знай наших

ПОДАРУНОМ НА ПОДАРУНОК

Незвичайний різдвяний подарунок одержала сім'я комбайнера колгоспу імені Леніна Чутієвського району М. С. Солов'яніна — іменну посилку з Німеччини. У посилці — цукор, борошно, крупка, аеромікс, праники, плавлений сир. Микола Савич пригадав, як років зо два тому в господарстві побувала делегація з ФРН. Прощаючись, обмінялись адресами з перекладачем, німцем-учителем Марією.

Обійтися без подарунка Со-

лошенко міг би: торін заробив у колгоспі понад 5 тонн зерна, кілька центнерів цукру, тримає вдома корову з телям, поросят, різну птицю, має першого автомобіля «Волга». Вирішено у відповідь приготувати свій подарунок: кілька пляшок «Української» перцю, кілька морозок цукерок, кілька домашніх ковбас, шматок сала, імпортні власного приготування, попавські сувеніри.

Іван ГРИНІЯ.

Полтавська область.

Бліц-інтерв'ю

ІВ ОПТИМІЗМУ

...омічної нестабільності і похмурих прогнозів... чи не єдині, хто дивиться в майбутнє... й пасажирське сполучення з шістьма приладами, радіонавігація, супутникове телебачення, сервіс, і непогані прибутки. Що за чудеса! Українського міжгалузевого державного «Укрліфто» Микола Антонович СЛАВОВ.

...у не з легкого, перш ніж... Як у цій... вам... навіть...

...словом —... плани по... об'єднання... не менш... Отже,... того —... планового... на потре... Я розу... центрами по... досягнен... Тому до... «кольно»... нуудом ро... 1000 квар... виперед... істерства... на п'ять... нити пробле... 1997 році.

...мо?...

...спішно про...

суваємось до мети... У тому ж минулому році придбали за валюту 130 легкових автомобілів для наших працівників. Плануємо закупити ще 200—250.

— Рік існує вже акціонерне товариство. Як тут справи?

— Запитання в «яблуко»: саме підходить термін сплачувати перші дивіденди. І ми своїх акціонерів (власників акцій трудового колективу) не підведемо. Люди матимуть свої сім відсотків у карбованцях і три — у валюті. Як було обіцяно. Максимальна виплата валюти — 150 доларів, це на 10 тисяч карбованців, вкладених в акції.

— Географія перевезень українських річковиків розширюється. Ваші плани на навігацію 1991 року?

— Справді, річковиками нас можна вважати лише умовно. Судна об'єднання

можна зустріти у портах Чорного, Середземного морів. Ми створюємо спільні підприємства з Туреччиною, Югославією. У стадії завершення договорів про СП з фірмою «Транс-Босфор». Вони забезпечуватимуть нас клієнтурою, ми — перевозитимемо вантажі.

— Теплохід «Г. Петровський» сьогодні працює під мальтійським прапором. Судно відпрацювало свій амортизаційний строк, і ми «відпустили» його заробляти валюту на ремонт.

— По Дунаю ми вже дісталися до Австрії. Чекаємо завершення там гідротехнічних робіт — і наведемо на карту це й Німеччину.

— Європа, як відомо, вибгнута до сервісу...

— Так. Сучасний рівень обслуговування на пасажирському транспорті — головна умова для роботи на іноліній. Тому в цьому році ми почали будівництво нового судна для лінії Київ — Відень. Круїзний теплохід братиме на борт 160 пасажирів. А вартість цього плавучого паксіонату — 20 мільйонів доларів. Сервіс — над усім. Такий дівіз транспортників.

Розмову веде Віта БРИДІЯ.

Телевізор за гумку

Великому комбінаторові Остасу Бендеру, як відомо, дуже не пощастило: його піймали на кордоні на гарячому. Немало сьогоднішніх «комбінаторів» в особі підприємств, які користуються правом прямих зв'язків із зарубіжними партнерами, теж спіткала невдача — їх схопила за руку Львівська регіональна митниця.

І все ж ефективно боротись із зловживаннями «бізнесменів» від дефіциту їй не вистачає сил і можливостей. Адже в зону діяльності митниці входять п'ять західних областей України. А кількість учасників зовнішньоекономічної діяльності щороку зростає. Тільки на Львівщині сьогодні їх понад 400. При такому вантажообороті угледіти за всіма порушеннями — митниці не в силах. Доб підмоги для митниці є «романдські оглядові номісії», створені на 87 підприємств — експортерів своєї продукції. Прямю на місцях вони декларують товари, оформляють транспортні документи, а вже на кордоні ці вантажі отримують «зелене світло». Зручно, швидко і вигідно всім.

Тільки, звичайно, вигідно не тм організаціям і фірмам, які стали на шлях міжнародної спекуляції. Так, торік податкова інспекція вилучила в дохід держави в агро-торговельного підприємства «Винниківське» мільйон карбованців незаконно заробленого «вбутку».

І виходить, — довіряючи іновоспеченим бізнесменам, треба бути насторожі. За даними надзвичайної комісії по захисту споживчого ринку зореної нею при Львівському облівомі, з ринкових фондів, які припадають області, за кордон вивезено понад 20 тисяч простірад, тисяча кольорових телевізорів, понад 50 тонн свинини, понад 88 тонн шоколадних цукерок. А замість цього львів'яни придбали мийні засоби, помаду, жувальну гумку. Як кажуть, шило на мило...

Г. НЕКРАСОВА, кор. Укрінформ.

«Я БУДУ ХУДИТИ»

Можливо, такі слова зможуть у зовсім недалекому майбутньому сказати перші пацієнти незвичайного медичного закладу, який відкрився у Львові на базі психоневрологічного відділення обласної дитячої спеціалізованої лікарні. Тут створено перший у західному регіоні України реабілітаційний центр для подання допомоги малечам, ураженим церебральним паралічем.

— Звичайно, ми поки що не можемо допомогти всім, — говорить головний лікар лікарні О. В. Миднюк. — Але ж головне — це розпочати. Зараз у нас на лікуванні понад тридцять малеч, але з часом ми зможемо приймати значно більше.

С. РОЖИН, кор. Укрінформ.

Через десять днів після проведення референдуму комітет саморозпускається, відзвітувавши перед кожною із «своїх» організацій про анкоркстання коштів.

З ініціаторами створення комітету можна зв'язатись по телефону 268-76-97 у Києві.

Анатолій БЕНЬ, спеціальний кореспондент «Голосу України».

В ООН ТА ПАПІ РИМСЬКОМУ

Наша дійсність

ЦЯ ІСТОРІЯ давня. Доля немилосердно поставилася до А. Андруха. В березні 1944-го потрапив під артобстріл, осколко влучив у праве око. За місяць — похоронка на батька. Від горя незабаром вмирає мати, лишаючи сиротами трьох малих дітей. Ледве вижили. Андрух у 1957-му закінчив Львівське культосвітнє училище, працював інспектором Теплицького райвідділу культури на Винниччині, 9 років — комсомольським працівником. 1966-го наздогнало нове лихо: погіршення зору. Саме тоді гостро постала проблема хоч якогось, але окремого житла. Та надавати його ніхто не поспішав. Куди тільки не звертався А. Андрух — безрезультатно. Минали не місяці і роки — десятиліття. Ціла тека листів і відписок збиралася в Андруха: а квартири, як не було, так і немає.

Ось листування лише останніх років. Листопад 1988 року. Черговий лист до обласного коніком. Звідти його, за давньою і випробуваною схемою, відфутболюють до Національного райвиконкому. Там теж поважають «традицію». Відповідь за підписом голови І. Кучая свідчить, що А. Андруха знайти не вдалося, а родичка, до якої він приїжджає в гості, відсутня.

Місяцем раніше обласний відділ охорони здоров'я сповістив автора листом... до ЦК КПУ про перевірку наведених фактів. Повертається на місце і послання до ВДПРС. Винницька обласна рада професійних спілок пояснює, що житло надається особам, які постійно прописані і проживають в даному населеному пункті та перебувають на квартироному обліку. (Яка вчирепна відповідь на 24 році листування?)

Ще один лист, адресований обласному коніком, передається на розгляд обласному відділу соціального забезпечення. Завідуючий відділом

До голови виконкому Винницької обласної депутатів, народного депутата УРСР М. Дідюка, який просив допомогти у вирішенні питання. Микола Анатолійович обіцяє. Не піднімаючи голови, запропонував сісти, розповісти про мету свого візиту, як голові категорично поклав на двері.

М. Слободянюк відповів: «Розглянули заяву... повідомляємо, що питання забезпечення житлом не входить в компетенцію обласного відділу соціального забезпечення. Обласному повернуто заяву».

Листопад 1990 року. Лист, адресований народному депутату СРСР по Тульчинському виборчому округу № 409, члену Політбюро, секретареві ЦК КПРС, редактору газети «Правда» І. Фролову, знову надісланий обласному відділу соціального забезпечення. Відповідь за підписом знайомого вже нам М. Слободянюка свідчить, що питання забезпечення житлом вирішує місцева влада. Одержав А. Андрух і відповідь від тов. Фролова: «Питання розглянуто у Винницькому обласному конікомі 5. 03. 90 р. Одержана відповідь за підписом заступника голови виконкому С. Пиренка, яку я вам висилаю». Однак саму відповідь чомусь забули покласти в конверт...

Звичайно, І. Фролову не просто зрозуміти ситуацію, в якій перебуває його виборець. Бо сам він 25 вересня 1989 року на сім'ю з трьох чоловік одержав чотирьохкімнатну квартиру, загальною площею 125,2 м², житловою — 75,8 м² («Аргументи і факти» № 44, листопад 1990 року).

А десь з рік тому надійшла відповідь з прокуратури УРСР. Йшлося в ній про те, що скарга розглянута (!?) і надіслана для перевірки і вжиття заходів до обласної прокуратури, про результа-

ти повідомляють. За ім'яльної Пр Ради СРСР: правління для виконком». І

А коли ді СРСР А втретє, і сам в своєму листі образились, і галі не відповіли «хочімо наш герой кож до Верх публіки, ЦК райни, Винни партії (де за лося чотири газету «И втомлюватим ьшим пере раз прочитати публікації.

— Знаєте, мрію на цьому питанні співроз його наповни — Хочу пош кутку. А там ні — подіти доведеться залі. Якби ж

Написав л на адресу (МДС). З

до голови вицької обласних депутатів УРСР кола Анатолі клопотаний. голови, запр Я показав Я обласного т Микола Анат лів навіть в томість пові виконком та вирішує. О вав» справу що прийшов рило Миколу що він кате

Новини з усієї України

ОГРОЧКИ — НА-ГОРА!

ЛьВІВ. Поки вирішується проблема постачання шахтарів, вони вирішили подбати про себе самі. Головний маркшейдер шахти № 10 «Великомостівська» Станіслав Петюренко взяв у оренду допоміжне господарство, що діяло при шахті — тваринницький та тепличний комплекси. Орендар уклав з керівництвом угоду й зобов'язався виробити цього року не менше тонни м'яса і трьох тонн овочів. Що ж, добувати дари землі — звична річ для шахтаря.

Оксана ТЕЛЕНЧІ, власний кореспондент «Голосу України».

МОДЕРНІ «ЗЕМЛЯНКИ»

КРЕМЕНЧУК. У тресті «Укрнафтохімрембуд» пройшли випробування дослідні зразки автоматизованих установок по виготовленню терраблків — нового будівельного матеріалу із звичайківської землі. Трест — колективний член асоціації по виготовленню будівельних матеріалів при Всесоюзному концерні «Конаерсія», і перші зразки обладнання анго-

товлено на оборонних підприємствах країни. Технологія виготовлення нового матеріалу дуже проста: береться грунт і спресовується під величезним тиском у блоки розміром у дві цеглини. Хмарочосів з них, звичайно, не збудуєш, але для дво-, трьповерхових індивідуальних будинків у самий раз.

— Маємо надію перші комфортабельні «землянки» спорудити в підшефному колгоспі «Червоний партизан» уже в цьому році, — поділився планами керуючий трестом А. В. Жердев. — Крім того, у рамках асоціації налагодимо також випуск земляної черепиці, шлакоблоків, тротуарних плит тощо.

Г. ГРИГОРЧУК.

ЧИ БУДЕ ДРУГИЙ НОМЕР?

ОДЕСА. Молодь області уже близько двох місяців ждає своєї газети. Погаляючи чк хорошею була «Комсомольська іскра», але, вока припинила своє існування. Через два місяці після реєстрації айшов перший номер нової газети «Портфранко Одесса молодая». Де-що екстраагантна назва, по-виний штат таорчих і техніч-

них працівників колишній сп му комсомод є. Нема лиш ший номер наступний є прогнозувати кул. Тоина вірними ціна 3500 карбованк редактор — оптиміст бутне газети. русе...

Ігор ЧЕРЕ КНИГИ НЕ З КОРДОНІВ

Ужгород. Надійшла не нью Угорщини вом «Карпати» кими колега ду по спілнї ментіної худс спеціальної нійний рік.

Сільно «Коріна» «К до другу фо значні пам'ят нарпаття. Анс муться уго ською, росій ською мовам

Сергій журналіст

ОБ'ЄДНАЄМОСЯ ДО БЕРЕЗНЯ

...що до безреферендуму референ-Демократич-Президія-скі політич-ські організа-ють за дер-зусилля для під час підго-

товки до референдуму і його проведення. Мета захистити суверенітет республіки і відкинути великодержавний план «оновлення федерації».

Яким чином? Демократи пропонують створити комітет «Референдум незалежності України», до якого партії та організації делегували б по

одному представникові з ухваленням голосом. Ухвали прийматимуться за принципом повної згоди його членів.

Комітет, маючи свої кошти (акески партій та організацій), розповсюджуватиме затверджені ним документи, листівки, які мають бути запартійного характеру.

CTADE

ДЮБЕ ЧАВІДІ

СТАРЕ

Секретаріат Руху
всюди усе громади
трудною мовити
реїни вати учесті
каїти у севарові
лош «мислосерд»,
роблені грош пер
ти виключно мало
печення, левоси
нападін, батато
родинам. Падіне
ності не суботни
законорідина, бб
каїх іх шучно ста
Топана ж — двох
моядїне і тому
реїне

Рух інфо

погоди

12—14 потого не
рейд оточено м
кі опані у нїм
рош сїлгу те до
мїм, слабко ома
нападін, батато
новалїк опадн,
їмвела, еїтер пі
мїм, 7—12 мїт
нїду. Температу
еїтер еїд 3 морозу
3 градуса тепла.

ТАХІДІ

У ГРЕЦІЇ,

житя, — поспілка дїре
підприємства Г. Грозина.
Чому ж не лежить на
дїлках магазїна? Береза
для себе? В такому на
трєба мати аїтер перш
з каїда Норїя Чукось
«пудра іїтї шїстї» —
пїне аїт не з'їстї, аїт
каї маїнаїня? Цїнаво:
цей нїмїя?

Олександр ОСТЕРСЬКИЙ
Чернігівська облас.

Мас. Юлія СОЛОВ'ЯН

ОЛОС УКРАЇНИ

Значно легше виростити чемпіона з того, хто не вміє плавати, ніж «поставити стиль» тому, хто плавав неправильно кілька десятиків років. Успішнієння власності у нашій країні було доведено до абсурду — майже суцільного одержавлення. Абсолютити же, як відомо, може дати ефект протилежний бажаному. Так і сталося...

ЯКЩО на початку перебудови знані в країні люди відводили на «тимчасові труднощі» 2—3 роки, а потім давали прогноз на піднесення, то сьогодні ніхто не може гарантувати, що через місяць, рік, два все буде значно краще.

Сьогодні однозначно лише одне: період економічних дискусій закінчився. Вибір зроблено — ринкова система господарювання. Це єдина альтернатива невилковому хворій адміністративно-розподільчій системі. За цим вибором — світовий досвід.

Врешті-решт, треба ж колись переходити до прагматичних дій і оновлення економічних структур! Пустопорожні балачки, лакування фасаду народногосподарського комплексу результатів

приватної власності, страх до підприємливості, усвідомлення щастя рівності у всенародних злиднях.

І зараз на кожному кроці можна зустріти «пропагандистів», які залякують людей приватизацією, експлуатацією людини людиною, безробіттям та іншими ідеологічними жупелами.

У НАС, як ніде у світі, перекручено зміст словосполучення «найманий робітник». Для більшої відразни навіть вживається синонім «наймит». Але скажіть, чи всі на селі, приміром, такі метикуваті, під-

приємливі, ділові, щоб стати фермерами? Мабуть, ні. І нічого страшного не буде, якщо той, хто має золоті руки й хист до праці, за високу платню наймається на роботу до фермера. Звичайно, уклавши відповідний договір:

пором. Та хіба тільки моряки марять отим іноземним наймитіванням...

ОДНН гострий на язик сатирик стверджує, що в нас абсолютний дефіцит усього, крім слів, закликів, гасел, обіцянок,

Справді, чого-чого, а словоблудства нам не позичати. І в цих вправах нерідко на біле можемо казати чорне, а на чорне — біле. Так і з приватизацією.

У цьому світі під приватне розуміють усю власність, крім державної. А це означає, що приватна власність, як і муніципальна... Отже, коли народний депутат УРСР В. Пилипчук на щатах "Голосу України" чинить з трибуни сесії Верховної Ради УРСР обстоєне тезу, що без приватної власності неможливо досягти економічної свободи, то він, напевно, треба йому прислухавшись, спробу реставрувати капіталізм. Це ж саме іншими словами звучить так: за абсолютної монополії державної власності ринок неможливий. За монополією немає конкуренції, а отже немає і стабільності, а значить і стабільності й послідовної ролі. Монополія доводить застій.

Останнім часом противники приватної власності полюбляють апелювати до «Закону про кооперацію». Мовляв, хоча і прогресивний закон, який дає повну свободу підприємництва, але ж які збочення вийшли на практиці. Так буде і з приватною власністю.

Безперечно, в кооперативному русі ще не все гаразд. Це від того, що закон просто продекларували. Не більше. Його прийняли без кардинальної реформи економічної та фінансової структури, без паралельного закону про власність, без чіткої продуманої системи оподаткування тощо. А тим самим змусили кооператорів шукати шляхи а обхід законів.

І замість того, щоб купити або взяти в оренду ферму, холодильник, автомобіль, кооператор йде з чорного ходу в державний магазин і купує тушу норови ціною 1 карбованець 90 копійок за кілограм і продає шашлики по 3 карбованці. Як на мене, все це — закономірно.

Тож треба пам'ятати: все нове в нашій економіці ви-
ростає зі старого, яке безна-
дійно хворе. Потрібен час
кваліфіковані лікарі й надій-
ні методи лікування.

І потрібен розум. І звичайність. Вже зараз є «спелі частини», які закликають до повної приватизації й тілюють з нею пов'язані виходи із кризи, нормальне функціонування ринку. Відповідь на запитання: якщо свого часу ми здійснили... насильство над економікою, то чому варто здійснювати його знову, але у зворотному напрямку? Ефект буде аналогічним. Мабуть, все варто робити в розумних пропорціях і пам'ятати, що процес цей довгий і складний. У Англії, на

приклад, щоб приватизувати кілька десятків держпідприємств, знадобилося майже десять років. А поляки після кількох років реформ лише зараз починають серйозно займатися приватизацією.

Як свідчить світовий досвід, приватизацію треба починати з нерентабельних збыткових підприємств, як каменем висяти на ший суспільства. Треба якнайшвидше

затягати ті дірки, звідки набіло народне добро. А державним підприємствам дати волю, реальною господарсько-законною дійсністю. Ми чомусь забули про три «С» — самоуправління, самофінансування, самоопікування. Єдиний регулятор таких підприємств — податки й закони. Звичайно, для багатьох колективів цей стан буде перехідним. Згодом підприємства почнуть випускати акції, викуповувати колективом основні фонди. Але не всі й не скоро.

І НЕ треба боятися, що все закуплять «тіньовики». Це невідправний страх. Хоча, вправду, якщо всі «тіньовики» мають великі гроші на руках, то повністю відкидати цей варіант не варто. Шоправда, це зовсім різні речі — складати гроші в гаманчик і займатися відкритим бізнесом. Життя саме виникне «небач-тіньовики» з орбіти чесного відкритого бізнесу.

До речі, підприємстві діючі люди, так само, як і талановиті художники, артисти, скрипалі, воєначальники, у нас генетично зніщувалися. Як тільки з'являлися люди на кромолі, вони виділялися з сірої маси. А системи це було не на руку. Так що зараз проблема скоріше не в тому, щоб віднайти талановитих людей, а знайти талановитих, які заохотили б її виставити. Як на мене, то для талановитих дітей треба відкрити школи менеджерів, читати факультативні курси. На зараз фізико-математичних, біологічних чи спортивних шкіл. Готуємо ж ми футболістів з дитинства. То чому б так само не готувати спеціалістів для ділової сфери?

І, звичайно, коли вже стали на шлях приватизації, роздержавлення, то треба борити ще один сміливий крок — відірвати дорогу іноземному капіталові, забезпечити інтерес для зарубіжних партнерів. Замкнутість — це шлях у нікуди. Це шлях поступово агонізуючого відмирання суспільства.

Якщо в західного партнера з'явиться інтерес і він збудує свій діловий офіс з готелем і радою новою лікарнею у Миронівці чи Богуславі (саме з цих місць, приміром родом його прабабуся), то хіба місцевим жителям від цього буде гірше? Він же не покладе до кишені цю спорулу й не забере її назад.

Більше того, іноземні підприємства — це чудова школа ринкового господарювання, нових технологій, підприємливості.

АЛЕ все це може так залишитися фантазією на папері, якщо не стабілізується соціально-політичне становище у країні. Селянин не візьме землю (а тим більше не купить) доти не пересвідчиться, що ніхто не відбере її назад. Місцевий житель не вклав у якусь справу гроші, доти не переконатися, що завтра черговим указом Президента не зміняться закони. Іноземець не вклав у справу аншлаг, доти його пай не буде де таранитиш від революційної експропріації.

Поки що жодякому із голівних персонажів ринку ніхто таких гарантій не дає...

«НАЙМИТ» — ЗВУЧИТЬ ГОРДО

СУБ'ЕКТИВНІ РОЗДУМИ
В ПЕРІОД ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ

не дали. Хіба ж цього не видно по щоденному дефіциту!

Особисто я добре розумію, що значно легше виростити чемпіона з того, хто не вмів плавати, ніж «поставити стиль» тому, хто плаває неправильно. І плаває не рік і не два, в кілька десятків ро-

Щоб ринок працював, щоб він був повноцінним, неурізним, треба дати зелену вулицю свободі підприємництва, вільній конкуренції і приватизації. Закріпивши все це законодавчо, на якісно новій фінансовій і банківській основі

Погодьтеся, якщо людина хоче прочитати абетну, то після літери «А» має йти «Б». Аналогічно і в економіці. Прорекламувавши ринок, треба переходити до приватизації.

Мені можуть заперечити свого часу марксизм оголосив приватну власність лихом і запропонував націоналізацію засобів виробництва як найсправедливіший спосіб подолання соціально-класового антагонізму.

Але ж ми на праїтниц
спотворили тезу класиків
«Рівноправні» громадяни
пролетарі так і не стали вла-
сниками засобів виробницт-
ва. Усупільнення власності
було доведено до абсурду —
майже суцільного одержав-
лення. Абсолютизм же, як
відомо, може дати ефект про-
тилежний бажаному. Так
сталося.

Більше того, роками методично й цілеспрямовано нам прищеплювали відразу до

я володію своїми руками, а фермер — засобами виробництва. На боці наймита будуть профспілки, страхові компанії, держава з твердими, а не «як правило», законами, — тож усі розмови про експлуатацію — пересуд.

Весь цивілізований світ так живе. І ніхто не відчуває припніження. У США, наприклад, частка найманих робітників серед усіх зайнятих становить 92 відсотки. В інших високорозвинутих країнах Заходу ця цифра коливається від 70 до 80 відсотків.

Тож усім «просвітителям-пропагандистам», які залянують нас капіталізмом, хочеться сказати: люди добрі, скаменіть. Того класичного капіталізму, про який так багато говорили більшовики, сьогодні вже немає. У світі підприємництва давно відбулися радикальні зміни.

Більше того, при класичному ви максимуму продукції, щоб якість і стимулювати товари, на Заході почали застосовувати чисто соціальні методи. Ніні, наприклад, зменшується кількість великих фірм і підприємств, які були особистою приватною власністю. Вони виявлялися менш ефективними, ніж підприємства, власниками яких є робітники. Приватної власності у класичному значенні немає тепер ні в Швейцарії, ні у Франції, ні в Америці.

Між іншим, спробуйте запропонувати середостатистичному «наймитові», скажімо, із Швеції переїхати на постійне проживання до СРСР — країни, де немає експлуатації людщини людщиною. Чи погодиться? Як приклад: моряки Чорноморського морського паролотавація за дашта вважати потрапляти до екпілаву, який обслуговує судна під іноземним пра-

Леонід
БРОВЧЕНКО

ЗБРОЯ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

ОЧИМА
ЗАРУБІЖНИХ
КОЛЕГ

Восений конфлікт у регіоні Персидської затоки, мабуть, уже можна назвати «найтелевізійнішим» в історії. Війна реально уявлялася на екрані телевізора у двоміліоновій сотні мільйонів людей в різних куточках планети. Навіть президент Буш сидів за столом на ланчівній американської авіації на Багдаді по телевізору в Овальній кабінеті Білого дому. А офіційне оповіщення про початок війни було зроблено прес-секретарем Цідуотером тільки після того, як теледачки побачили літаки-винищувачі над іракською столицею у прямому репортажі компанії Сі-ен-ен.

«Сі-ен-ен» сьогодні ця зброя стала чи не найбільш уживаною в усьому світі. В жорсткій конкурентній боротьбі з «трюмпа кітінг» американської тележурналістики — Сі-бі-ес, Ен-бі-сі та Ей-бі-сі — телеімперія, якою керує Тед Тернер, вийшла апсеред. Завдяки ретельній і амійній організації роботи, добрий інформативності та оперативності воно монополізувало всю телеінформацію про війну в затоці. Згідно з американським журналом «Ю. С. ньюс енд уорлд ріпорт», передачі Сі-ен-ен дивляться зараз президент Буш і міністр оборони США Чейні, модий англієць прем'єр Тетчер і командувач американськими військами у Персидській затоці Шварцкопф. Дав наказ настроїти на канал Сі-ен-ен телевізори у своєму бункері і... Саадд Хусейн. Як кажуть, крадіяч реклами не може бути. А це означає для Тед Тернера величезні прибутки. Сьогодні програми Сі-ен-ен купують телекомпанії 103 країн, новим бестселером стали відеокасети із записами бойових дій на Близькому Сході. Навіть у Німечці за них платять до 30 доларів. Що ж, бізнес є бізнес. Та й за якість треба платити. Адже репортажі американських телевізійників (принаймні ті, що ми бачимо у програмі «Час») зроблені високопрофесійно. Непомітно, проте, іше...

Нотатки оглядача

Останніми днями в радянській пресі з'явився декілька, можна сказати, рекламних статей, у яких всяляко вихвалюється робота Сі-ен-ен. Причому однією з головних причин успіху телекомпанії вважається вірогідність її інформації. Відверто кажучи, щодо цього твердження у мене виникли великі сумніви. Згадаймо хоча б, як у перші дні операції «Буря в пустелі» Сі-ен-ен повідомляла, що в результаті атак союзної авіації «були повністю знищені» іракські ВПС, пускові ракетні установки, а також система управління військами. «В дискреті», — пише німецька газета «Морген».

«Морген», — усе виглядає іначе: більше сотні іракських бомбових літаків уже знішчили, пригук на аеродромах Іраку, ракети Саадда Хусейна

досягають Тель-Авіва, а підрозділи союзників наспів відбивають рейди іракських військ на територію Саудівської Аравії. Схожих прикладів можна навести достатньо. Така, з дозволу сказати, вірогідність характерна не тільки для Сі-ен-ен. Миного тини «Голос Америки» повідомив, що, мовляв, унаслідок бомбардувань союзною авіацією опісля іракської броньованої піхоти 200 танків. А через кілька днів надійшла інформація про те, що від початку воєнних дій військами антііракської коаліції було знищено загальною ліній 83 танки противників...

Що це — спроба видати бамас за дісне? Скоріше — галимизація інформації. Але несправді чи перебільшені чутки дуже сильно

Ізраїльське населення готується до можливого хімічного нападз з боку Іраку.

Фото з німецької газети «Зюддойче цайтунг».

Відтепер — не таємно

Хто купує наші мільярди?

одержати комісійні в сумі трьох з половиною мільйонів, але не карбованців, а доларів — в середньому по півцента з кожних ста карбованців. Однак ці банки пролазять не встиг перевертати згадану суму, чи з інших причин, угоду було розірвано, а посередник загинув на підлозі у грошових махінах.

Сам фант продажу радянських карбованців, та ще й у такій кількості, як це дивно, досить спокійно сприймається журналістами («Сіос»). Операції, в яких фігурують мільярди радянських грошових одиниць, стали тут звичним явищем. Тому місцеві газетарі радше гурбозімо

вірність зв'язку угоди по продажу карбованців з махінадами по «відмиванню грошей, одержаних від карбованців. Ну а щодо наших співвітчизників, то їх такий фант, звісно, не може не яштовхнути на певні роздуми.

Що ж воно, зрештою, виходить? У той час, як у нас сьогодні кожний підприємствіть із шкери п'ється, або вичурює за свою продукцію бодай долар чи, у крайньому разі, фунт стерлінгу. Захід б'ється за карбованці, пробіраючи до рук суми, що становить мало не чверть нашого бюджету. Коли б це більше! Захід диверсифікує, щоб до карбо-

валляють на свідомість і почуття людей як у регіоні конфлікту, так і далеко за його межами. Вони спромогли деморалізувати цілу армію не менш ефективно, ніж великий наступ із застосуванням найсучаснішої зброї. Ось тому, як заявив президент США Джордж Буш, телекомпанії Ен-бі-сі Майкл Гартнер, американський урядові та військові кола, посилаючись на міркування національної безпеки, надаються повністю контролювати інформацію про бойові дії. «Вони не показують військовиків, на яких бомби не влучають, у цілх, падають підбиті американські літаки або гинуть наші солдати», — каргозисв журналіст. Таким чином невідомі Сполучених Штатів та їхні союзники за допомогою радіо і телебачення, включно з Сі-ен-ен, свідомо перебільшують свої воєнні успіхи. Мета цієї акції — подати моральний дух противника і заручитися підтримкою громадської думки у власних країнах.

Не валишається у бугрі і Саадд Хусейн. Ракетні удари по Ізраїлю і Саудівській Аравії намісню здійснюється у такій час, щоб повідомлення про них неодмінно потрапили у вечірні випуски американських телевізій. По багдаському радіо передаються зашифровані послання до своїх прибічників із закликами здійснювати терористичні акції.

Таке неприродне використання засобів масової інформації дуже бентежить. У нашу добу інформації і телекомунікації вони можуть перетворитися на страшну зброю залучення і одурманення цілих народів. «Війна на Близькому Сході повинна також стати війною за правду», — написала газета «Морген». Важко з цим не погодитися. Тільки правдива інформація про все, що відбувається у Персидській затоці, допоможе людству пошукати справедливого вирішення цього кривавого конфлікту.

Ігор ГРУШКО.

«Араби починають розглядати номіний новий день війни як свого роду перемогу Хусейна. Скоріше за все, вони сподіваються полегшого до іракського президента і відлучати величезні полегшення від того, що він не був розбитий у перші дні війни. Крім того, в Дамаску і Каїрі міцно укорінені думки про те, що Іран не повинен бути знищений після звільнення Кувейту. Розглядати це як протиповіжно Іранського впливу в регіоні, чого дуже боїться іракські країни».

«Нью-Йорк таймс» [США].

«Під час візиту міністра збройних сил США РСР безсмертний Сполучених Штатів змінив свою позицію і офіційно встановив зв'язок між конфліктом у Персидській затоці і більшим військовим врегулюванням. Вашингтон і Москва визнають, що невирішені проблематики в регіоні відіграють з причини таїршої війни. Крім того, радянсько-американська заява з політичного перамогу М. Горбачова, який бачить свою країну супердержавою, що ніколи не стане постійним учасником війни в Персидській затоці та Близькому Сході. «Опініон» [Мюнхен].

«Радянське керівництво повинно зрозуміти, що продовження як поглинення репресій ескадри країни матиме серйозні зовнішньополітичні наслідки. Ніхто не бажає поглинати до своїх війни холодної війни, однак останні події в СРСР виявляють критичні зауваження. Включний позитивний внесок радянського керівництва у створення нового політичного устрою в Європі відомий у протиставленні з його мислом у внутрішньополітичній сфері. Поспешність нерухомих міжособистісних центральною владою і расульбаєм, які прагнуть до незалежності як повільної автономії. «Вест» [ОРН].

«У час, коли більшість соціалістичних товариств не можуть концентрувати своїх ринків, незрозуміло відомості від військового виробництва. І хоча представники міжнародних органів у минулому році заявили, що Чехо-Словаччина повинна прийняти військову мобілізацію, однак скоріше було зроблено з гуманітарних міркувань. Після в саїт існування мобілізації, однак логіка наслідків і терористичних ринків, до чого пір буде продовжуватися зброя для тих, хто не звик з цим зброю, «Глобус» [СФРЮ].

Колись, молодий і зелений, я був курсантом мореходки.

Це було красиво. Шкода, що я не бачив. Вже на побачити. А голосно — мені здавалося тоді, що дуже легко покинути ці береги, які чомусь називаються рідними, — і поплисти, а то й просто побрести нудись, де мане, огненого красавого, зустрінувшись з обіймами та усмішками.

Але потім я порозумнішав і став фотографом. А мова — не порозумнішав!

Хто ж його знав.

Але сьогодні, ноги я дякуюсь на море, мені знову здається, що ці береги покинути павно. Бо я знову не знаю, чому вони називаються рідними.

Рідне — це те, що любить тебе, як ти не є. А хіба ці береги люблять мене? Щось не помічав. У дитинстві щось мене ніби було, а може — тільки здавалося.

А потім! А потім я тільки те й робив на цих берегах, що доводив: а чогось варті. Чесом доводив не без успіху, бо мав досить сил та фантазії. Добивав навіть, що й досі в снігу ка-жуть, а, мовляв, це той Ма-а-йстер...

Принемо, що я назавжди.

ЧИ ПЛИСТИ, ЧИ БРЕСТИ...

Але в цьому немає ні хрипів побави.

Коли тобі за сором, і в спину тобі нагнуть, що ти майстер, але нагнуть це без любові, тобі знову готуватися нудись рванути з кругого берега.

Рванути і пошувати землю, де б тебе лежало майстром, але щоб це кіно не заважало тебе любити.

Немає такої землі нема!

А якщо нема — то чому б її не заснувати? Тільки де те мореходка куди приймають твоїх, як я?

Михайло САЧКО.
Фото автора.

НЕВЖЕ Микола Васильович Ішков такий невдачливий? Так мрія мати багато дітей, має їх, а радості — ніякої.

Від першої дружини мусив тікати — детина жінка витратила змугу, виловивши двоох дочок... Потім, здається, пощастило: випадково познайомився з вродливою і життєрадісною Катериною Миколаївною, одружився. Незабаром знайшлася у них перша сильна донька, потім друга. Не байдуже здавалося, що мешкали в тесні у тісній напівпідвальній кімнаті без будьяких зручностей. Гадалося, тимчасово — гроші потечуть, і все вирішиться. Адже не можуть довго залишатися в біді багатодітну сім'ю...

Від вогкості, протягла у кімнати діти почали часто хо-

пішкови окили, сповилилися «наді», коли ми вибирали народних депутатів. Адже теж усі чисті кандидати обличчя пильнували про відраження милосердя та добра, а що пильнували про життя, багатодітні сім'ї — так це обов'язково і пово будь-яким сумнівом. Тут, мовляв, і сумніватися не треба. Микола Васильович каже, що особисто він тоді виступав за генерального директора рідного виробничого об'єднання «Південний машинобудівний завод» тієї ж току, що Леонід Данилович Кучма спонукав приваблювати житловою програмою.

А незабаром Ішков почу новину, яка спалителача його вкрай: з'ясувалося, на «Південмаші» залишилися в черзі лише сім'ї, в яких троє дітей — у кого більше, дав-

І, СЕСТРИ, СЕСТРИ...

рпі, Ішкови стукали в двері мисної влади та ПІ служб, Микола Васильович починав, азісно, з підписомства — виробничого об'єднання «Південний машинобудівний завод», на якому працює, й, значимо, обличчя, їх підбодьоровали, але... реально ніхто домогати не кивався. Пільгова черга на заводі, на яку кивали, було прийняти настільки довга, що кінця-краю не побачити. Хотіли багаторо дітей — то ваш клопіт, і кляні.

Терпіть урвався, ноля в Ішкови народився синок. Бласне, тут стрвино й існа: народився, тз у вогкості підвали тижню залюбли і не мер. Гадаю, уявляете горе Катерини Миколаївни, і зрозумієте, чому вона сама подалася по «істаканці» прости пристойного життя.

Чого домогалися? Виділили кімнату в старому гуртожитку для... дитячої, мисемейних, тліани на одну всестату квадратного метра була більша від тієї напівпідвальної. Наче на поміх. Чого ретельно вивчилися після «коносидла» засвідчили: насрадли тут один квадратний метр ще й... приписано.

Відомо, наскільки у нас судилося з житлом. Не буду заперечувати й Ішкого: тим часе важливо, щоб розподілялося воно справді, однаково, а значно з чергою, як пояснювали й пояснюють Ішкови, раяючи зачекати.

Чому ж тоді багато хто одержує квартири і поволорозумію за півроку, і, по суті, пова будь-якою чергою? Скажу й ішме: ми вже багато роки посилаємо твердим, що про ішм посилаємо сім'ї гурбемусю, особливо, перш за все і чи не над усе. Чому ж на ділі частогусто виходить ішмвше?

Коли в сім'ї Ішкови з'явився п'ята дитина — знову миска, — покружало було вже надто «досвідчене»: абануло, що треба ще воювати та й воювати. Ішм надали надане життя. Микола Васильович показав мені унікальний записник дати та імена тих пісноті посадових осіб у Москві, Києві і Дніпропетровську, у яких він чи його дружина побували на прийомі або приймали до кого зверталися письмово,

но одержали житло. Як? А ніх, Ішков? Невже у списках не замірилося? Стіт і з'ясувалося загалом: мисля його сім'я і... не дуже багатодітна. Двох старших дочок, яких Микола Васильович має від першої дружини, мовчав... не проіснали в кімнаті гуртожитку. Наче іх немає... Чому, з яких міркувань, які не могли бути документи, щоб визнати і цих дітей — тавого не змогли зрозуміти навіть юристи.

І ось уже мало не рік Ішкови живуть у центрі уваги місцевого керівництва та громадськості, уваги, яка, мов хтось зумисне нарочити, нічого не дає. Отака народодальна тактика ситуації, і, право, має Микола Васильович на руках папіреш, наче його родина виділено триманнати (?) квартиру — і ордер буде вручено «після оформлення належних документів». Папіреш датований 25 жовтня минулого року. Лежить у колекції відписок, що іх тільки й нажили Ішкови.

Втім, здається, схаменувалися триматишати не впадує цю сім'ю, і замала згідно з житловим законодавством. Мислю що даа току з переданого місця, папіреша Ішкови нежданно-негаданно дізналися, що... «Ім надало відразу три документи на квартиру. Отже «несподівано» надодождає щастя. То що, радити?

Але для радості, як то казуть, немає пастка: і усе особисто, ні письмового підтвердження. То, мов же, знову по воді випали писано?

Правдажні і неправдажні Микола Васильович «вишгта»: усе доведено, але в будинку, який ще зводиться. За третім чи четвертим «заходом» добрі люди й підказали, де саме зводиться. Ішков поїхав туди...

Почу стогін «норобна» без вікон і дверей — з літа ката столарних виробів. «Чекати тобі і чекати, чоловіче добрий — не будь швидкий, не поспішай, весело самі будувати будинок...» — хіба не знаєш, що зараз з будматеріалами важко?

Тут і треба пояснити, чому ми з фотореспондентом і покружало цей матеріал і зійшлися... «да», які густо понавирисали іжак упродовж останніх двох років на вулиці Дніпропетровська, ішм, шукали спеціально «начальницьких», не уточнювали, де чії, іх сотні, тисячі «вимахало» за літо. Дуже врожайним на «дачі» виявилось саме минуле літо. То постоє простеньке, навіть запитання: де ж узялися будматеріали, ті ж самі, скажімо, дефіцитні столарні вироби?

М'яко казати, несприятливий і підкорий контраст виходить, хіба ні? Про окремі зловиконання-випадки, на мою думку, говорити не доводиться. Треба питати себе: який соціалізм — благо? Міркувати, маємо чи не маємо права називати себе комуністами, якщо дозволимо розійти, коли порапортувати відзліз годів?

Різко, гостро? Та ні, ж, питання ці сьогодні виникнуть навч. І нічого не можуть відіяти з власним почуттями: в Ішкови щодня знайшлася щоста донька. Приїздили і в тісню кімнату, де відчинилися двері — і вже надворі, де навіть немає води, ішмвше, чі жості від сусідів. Зараз, атім, похворіли, і Катерини Миколаївни — хоч плач! А ще розповіла нічка, як грубо похилився з нею у віконних кабінетах, по яких ходила. Скажімо, змушувало питати

«А навіщо ти живеш з таким чоловіком?»

Чому-то спалили на думку мені Шевченкові слова «О сестри, сестри...» Ні-ні, не про горе думав далі. Далі довадала від себе — шість вам, сестри!

Бо хіба всі ми живемо і працюємо не задля того, щоб боля в дітей наших щастиле достатньо? І щоб потімати немисних сьогодні ж, негатаю?

Микола НЕЧІПОРЕНКО, адвокат, пореспондент «Голосу України», Дніпропетровськ.

Оце вони — багатодітна сім'я Миколи Васильовича та Катерини Миколаївни Ішкови, мешкає у величезній кімнаті заводського гуртожитку. Тут немає навіть води, не намуниє вже про миску теплої «кашки».

Не змігнувши очей, сотні тисяч дає-палає вікросні останнім часом на вулиці Дніпропетровська. І бачте, з дім мисл дефіцитні будівельні матеріали!

Фото Анастасія КРАСНОЖОНА.

ПРО ВСЕ
ДОРОГЕ НАМ ДО БОЛЮ

Володиміру Мазнину лише традиції ронів. А він говорить: у мене тридцять. І це не брехня, це хвалькуватість, швидкоплинність характеру. Власне, за це Ян приривав його одностельці «модернізму», «філософії». Та, може, це і є його особиста перевага, ознака молодого людинця, незалежності. Хоча, і надієся, що рід діти, не всі сприймуть його одностельцю і як людину, і як митця. І знову ж за цим, у якій ознамє самобутнього характеру, творчої індивідуальності.

У Мазківце все не так, як в інших. По завершенню навчання у середній школі не послався в Іммануїлівський монастир, де величезні бібліотеки, історичні об'єкти, хурси веріють, квітки гуртка художньої самодіяльності, повернувся у рідну Петрівку, Глобінського району, де й працює в тематичному, нелегальному «40-річчя Жовтня» художничим-оформлювачем. Неодолано в Полтаві, у дзвіницю колишнього Успенського собору, експонувався його творчо-наглядна виставка — близько сотні робіт. Один із афідавідує дає так її оцінку: «Це єдиний місцяний художник на Полтавщині, який»

і Полотна у нього не тні,
як в інших, свої, з неповтор-
ним живописно-пластичним сти-
лем, глибоко індивідуальним
— на рівні підсвідомості —
обаченням світу. Це батинська
земля, прості люди на ній, які
виросшують хліб, розводять са-
ди, виховують дітей. Мова мис-
тецького письма В. Мазука
відверта і часна, хоча доношу
до художня мовира здеять-
ся і неспокійною, і незатиш-
ною.

Але зрозумілі й інші: тві
мартини, як «Гончар», «Зини-
ка село», «Ковалі», «Доагони-
тель», «Земля» могли вродити
стільки тільки після осмислення
наважливих подій, після заг-
лобного прокинення в ду-
ховний світ людей. Мабути, са-
ме тому в глядача виникає вра-
ження присутності, причетності
до зображуваного, а, відтак,
йому передється той неми-
нний дух людини, до якого
прибуло.

Безперечно, як художник В. Мазнун переживає період становлення. Хоча його сюжетні пошуки, мови кольорів, психологічне навантаження полотна уже й сьогодні дають нам право говорити про високий професіоналізм живописця з полтавського села.

Григорій ГРИНЬ,
вільний кореспондент
«Голосу України».
Полтавська область.

Из знімках: роботи В. Мазнуна — «Автопортрет», «Ковалі», «Гончар» і «Композитор Володимир Івасюк».

Йду за часом, як за ллугом

НАЙБІЛЬША ПІДЛІСТЬ — ЗРАДИТИ НАРОД

Серед літературних творів, висунутих на здобуття Державної премії УРСР імені Т. Г. Шевченка 1991 року, значиться і нинішній Григорій Колісник «З меча і до орала».

Це ще один телянючий осясояк сторінь творчих можливостей письменника-романіста, що виразно засвідчили про більш глибоке, більш поліфонічне утвердження його в історичному жарі. Та і в самій історії, даж можна із нас усіх частіше, усіх неуподобаних відшукати своє коріння.

ІСТОРІЯ захищає кожного з нас і загальною людність. Тобто тих, хто прагне збагатитися духовно. Статн самим собою, а точніше — особистістю. Історія — це характер і наука, знання і пізнання, а ще вона стала дуже особистим, коли автор переймається нею душею і розумом.

З таким почуттям я читав і переживав Історичну повість Василя Могилника «Мазепа гетьман». «Дорога до сина» дав Сави Чалого», «Політичний, мак гіркий» — такі ці два романи і повість, за визначенням самого автора, складають названий триптих.

І кожна з цих книг — це наспереди ривня динаміка розповіді, нерідко з кінським чвалом і тутоном, з ропастианим степом і шаленими вітрами козацькими, криві розхристані ночі і дні.

В останні роки прогетмана Івана Мазепу написаносенемало, героїстислюєтьсяягого постать в українській історії, а також так само, як і в українській літературі, над чим в різних тодішніх ситуаціях і мільйон образететману в всіх складнощачлюдської натурити в кількох вимірах. Звісно, роздумуючи над епохою гетьманства, ми прагнемо зрозуміти, чому воно перемінюється в Б. Хмельницьким, П. Дорошенком, І. Самойловичем та іншими історичними діячами. Тож разом зі своїм героєм, його очима, автор пробує зрозуміти, чому тодішній український народ, який у «Тридцяти» роках описує Хмельницького, може проклясти його? Скільки один, скільки проліто крові славолюбців і жалюлюбців, чому і в чому? Як і чому тодішній український народ задушив Вітчизну?

Читачко-припити! З. Колісник, я одну з ваших замислюю: хто ми? і чиями? З яких поруків наших епохи? З якої роз'ятреної, пограбованої іраїни-України? Та розорення не кічалося, і за порожнці чекала ще своя Голгофа, що готували Імператриця Катерина II. Саме вона дикими імперськими указами зруйнувала і скасувала Запорозьку Січ, а з нею і весь український кріп'яцтво. Цим розгукданим, кривим подіам і присвячено роман «Полин чорний, мак гіркий», першу частину якого автор назвав афористично коротко — «Початок мий».

Скільки героїчних поста-
тей вождів, полководців,
оборонців народу і землі от-
чої ми зустрічаємо у цьому
глибинному, проникливому,
пропеченому кров'ю серця
творі! Хтось може заперечи-
ти: мовляв, ми їх знаємо
уже з історії та й з інших
літературних творів. Так,

знаємо. Але з цього ромну
воїни приходять до нас в
інших місцевих і людських
якостях, Поставте перед на-
ми в зовсім інших зображу-
вальних барвах і сюжетних
подіях насиченого до краю
життя. І в цьому заслуга
майстра. Яого творчих мож-
ливостей і художнього уяви.
Тож про кожного з лицарів
народної волі можна сиза-
ти вслід за автором: «Слу-
жи Правді! Служачи правді,
ти служиш волі, звільненню
народу!». Лише коротко мож-
на додати: цього вимагала
знову розтеррана Україна.

Хто ж не чув чи не знає про апостола волі Петра Калнишевського чи Івана Сірка, про Надвіяка чи Остринцю, про Палія чи Неча, про Залізняка чи Гонту... Ставлю три крапки і знову звертаю до мужико-ів і крилатого слова автора: «А собі і степові в той сам час казав: і отак з роду у рід. Чи земля завжди родила своїх героїв. То Морозенко. То Хмеля. Від героя до героя! Мудрі народи не дарма просять навіть ворожих героїв у грядущому влостості чисті — народитися і сепелити».

А ще ж Сава Чалий — один з найближчих ватажків у нашого народу, який неодноразово повторювали: Волинська, Київська, Подільська, Смілянщина, Дніпро-Славутич у його правих і лівих розтокачах і вся козацька, гетьманська, паланочка і хліборобська земля, на якій не лише українська земля, а й українське слово, і українське говорено і славлено у легендах та думах народячих і на тисячах струн бандуристів.

Жо урешті-решт його славіничинцях тим, що Сава Чалий помирає на Січі, прив'язаний до стовпа ганьби, як віроповідний Речі Посполитої. Не пресудельний жаль, буде так і, і сю їм також праведний.

Історія все стається на свої місця: вірність і відданість, милосердя і набільшій пильність — зраду своєму народові. Письменник уміє читати історію, і не лише читати, а й глибоко відчувати її. А історія — частка людських помислів. Людей багатьох, різних віків. Людей, що полюбляють милосердя і звично, тих, що живуть. Певно, що там, де живуча і душа думка, там неодмінно має бути душа. Адже душа і думка взаємно збуджують одна одну. Тож історія — це частка душі людей і людства. Сама душа невимрує, як душа України. Воєна збуджує історію, історія стимулює творчість багатьох, багатьох талантів. До них належить і Г. Косяк.

Микола СИНГАЇВСЬКИЙ,
Київ.

омка, та
м чередом.
перехилив
сповілі
і, врешті,
гепає со-
очах у кі-
Сайст...
— усі
навмисно
виконаний
велеліс ко-
же Байди
Але чого
розі Тарас,
ронньою по-
на нона
задумав
тим необе-
чарочною?..
сьогодні, не
на усі зна-

орілочку,
нічку,

ову, йй-бо-
не можеш
пів я, не
Та і як бу-
стей стіль-
святий таке
робити —
но мені сил

постелі маю лежати? Де би
ні! А якої я крові — хіба
забув! Отож-бо! Після того я
ще два з'їзди-фестивали
Байди провів. Козаків Вишне-
вського організував...

...З чого все-таки у Тараса
усе це почалося? Я допиту-
вався та й допитувався у
нього, бо думав почути якісь
високі філософії на кшталт
того, що кожна людина по-
винна знати своє коріння,
світ... і так далі, і тому по-
добне. Він відмовчався, а
потім не витримав моєї я-
стійності і так розповів. Але
усе у тій сповіді-поясненні
було настільки буденне, на-
стільки до примітивізму нуд-
не, що я й не відав, що ро-
бити з його словами, як їх
увібрати у майбутню, як я
їх бачив, розповів про висо-
копатріотичне стремління
справжнього нащадка коза-
цького роду знати, шанува-
ти, продовжувати і примно-
жувати славу героїчних по-
колінь.

Від збереження і шаноби
роду — до розвою гордості
за увесь народ! Так я собі
наміслив, з цього погляду до-
брав свідчення і факти, аби,

ків, усе переплавлялося у
нові адреси, імена нових, до-
сі не знаних людей, призви-
ще і родовід яких — Бай-
да. Їх кількість росла, немов
на дрижджах, немов снігова
грудка, кінута долі схилом
горі: 50... 150... 300... 450...
600... 650...

Пой, тут справді здуріти
можна! Така лавина інфор-
мації тебе накриє, що й не
виборсаєшся. Він усі стіни
обвішав усілякими таблиця-
ми, списками, діаграмами...
Зводив списки докупи, класи-
фікував, шукав витоків
кожного імені, пильно сте-
жив за розгалуженнями ок-
ремих родин, добравчись
аж ген-ген до призабутого,
замуленого джерела, котре
так хотів розчистити.

ЗНАЧИТЬ, у Канаді
усе починалось так:
1898 року двадцяти-
восьмичатий Андрій Байда
із села Жабокруків Горден-
ківського повіту, що у Гали-
чині, явився із своєю ро-
диною (дружина Параска з чо-
тирма дітьми — інші деся-
теро зникли вже в Кана-
ді) через Нью-Йорк, Вінні-
пег на гомстед Альвена, що

І спогади дев'яносторічної
бабулі Параски про червневі
морози першого ж року пе-
ребування в Канаді.

І красивиди маленького
цвинтаря, де лежать перші,
на хрестах яких кирилицею
запелені, здається, ще теп-
лі українські імена.

І своєрідне символічне зма-
гання теперішніх представ-
ників тих перших чотирьох
родин Байди: хто скоріше —
аїд ферми до ферми — про-
несе запалену лампу.

І визначення переможця на
озері, на веслах, у перева-
жуванні рук, у ліпших спі-
ванках.

І як пригублюють півтора-
метрової висоти чашу дру-
жи з власноруч звареним пи-
вом.

Очі, усмішки, обличчя...
Українці, індуси, китайці,
французи, угорці, шотландці
— усі з... дів. Пе-
реплелася орніна перемі-
шалася галуззя... Справжній
інтернаціонал, засідання Ор-
ганізації Об'єднаних Націй, а
не з'їзд одної козацької ро-
дини!

ти шести років — це кістяк
коша козаків імені Вишне-
вського. Звичайно ж, під про-
водом Тараса Байди. Кожен,
ясна річ, має козацький
одяг, шаблю, ятаган, люль-
ку й коня — барвиста кар-
тина, коли цей загін прямує
вулицями міста під закохані
й захоплені погляди його жн-
телів, під час міських малрх
або великих свят (як добре,
що є відеофільм — можна
«побувати» на будь-якому з
них!).

Збираються раз у місяць.
Нагороду — козацьку чашу
— після зібрання несе додо-
му той, хто найточніше від-
лить із лука; хто найдалше
книє спис; хто краще, ліпше
стріляє із пневматичної
гвинтівки; виграв у більярд.
І як вінеці — право встрі-
ленті зі своєї козацької гар-
матні...

Товариства козаків імені
Вишневського не сором-
ляться приходити читати лек-
ції з історії козащини про-
фесори провідних універси-
тетів Канади, тут засновано
кілька стипендій і премій
для студентів вузів, які на-
пишуть найкращі статті про

ОКОЛИЦІ «СВЯТОГО ЮЛІАНА»

...?.. Та я і
п'яний, і
був щасли-
вий! Із
Сполучених
Штатів
зійшла-

ди ображе-
не хотів бі-
зі мною.
лише якусь
мене, ма-
тане при-
сильки літ
— май-
Притлуми-
лася.

е з коня я
ннрош-
Шаровари
зські, а кін-
д лиш —
другий —
для загаль-
це саме
не побив-
того часу я
на пещі,
пуглок, без
ойтися...
приїхали. Я
нацав його
заного, ста-
ний козак та
— Байда!
дмаш, в

розповісти про початки ці-
кавої традиції серед україн-
ських родин у Канаді, не
двозначно натякнути, що по-
добіе годилося б запозичити
й нам, на материну, у Старо-
му Краї, на Україні.

А тепер що — будеш на
поаному серйозно розказувати,
як на околиці «Святого Юлі-
ана», де хоч із самих почат-
ків і живуть Байди, але до-
сить справно роз'їжджались,
ледве встигнувши зіп'ятися
на власні крила, в усі сто-
рони світу. І все ж там-та-
ки, незважаючи на це, скла-
лася якомусь року парадок-
сальна ситуація: п'ять Іванів
Байд раптом зажили собі рід-
дочком, у одному поселенні.
— І коли кому із приїжджих
якого треба Івана, ніхто не
знав, як собі зарадити, як
найти саме того, хто потрі-
бен. З одним з них було
трохи легше — він записав-
ся православним, а інші спо-
відували католицизм, так і
прозвали «православний».
Інший мав дуже великі очі
— звали «Іван-очі-як-горня-
та». Ще інший носив листи
і газети — «поштар». Але
ж це неформально, не по-
людські! Як так сталося, що
аж п'ять Байдів приїхали
самі ім'я Іван? Хто їх бать-
ки, діди, звідки приїхали? Де
їх корені, галуззя, де вони
самі? Запитання, запитання...
Хтось десь за чаркою і
без неї пробував розбратис-
ся, але доходив до якогось
там коліна, голова йшла
обертом від великої кілько-
сті Байд, які доланам переплу-
тувалися так, що й чорт би
иогн поламав, і лишали ту
загію на тому місці, де по-
чинали.

Тоді, в 1970 році, Тарасо-
ві, синові Андрія, внукові
Михайла, правнукові... — а
тут уже темніє: мусиш уваж-
но розбиратися, — так от
тоді, двадцять років тому,
Тарас Байда сам собі по-
становив: уму, а увесь родовід,
родинне древо Байд визначу,
досліджу, розшукаю по усіх
світах, де тільки можна, усіх
далеких і близьких родичів.
Легко казка мовиться... Лег-
ко завдання собі давати...
зобов'язання брати...

Листів, нічні дзвінки в усі
кінці Канади і США, поїзди-
ки... Який сон, які вихідні,
які відпустки, які грошові
збереження, який спокій, —
усе кидалося у тиглі розшу-

за п'ятдесят миль від Сасна-
туну. Роззирнувся, розбуду-
вався трохи і написав листи
до Старого Краю братам: тут
тан добре, що можете май-
же задурно землю дістати,
будете, як усі, золоті дзи-
гарки на ланцюжку носити...
і справді, брати не давали
себе довго просити: скоро
надбули сорокашестирічний
Михайло з дружиною і п'ять-
ма дрібними дітьми (одне
ще знайшлося в Кана-
ді); сорокарічний Іван з дру-
жиною і двійком дітей (од-
не також народилося на ві-
льних землях); тридцятисе-
мирічний Василь з дружи-
ною і дитиною (сім народи-
лось уже тут).

Один з них, тих дітей, і
став батьком Тараса...

То що: віднайшов свій ро-
дин, розширив свій родо-
воду — і можна бути спо-
кійним, своє завдання, свій
обов'язок виконав?

Але ж окрім його струн-
кої родинної гілки є ще по
світах понад шістьсот інших
Байд — вників і правнуків
отих перших піонерів чоти-
рьох братів. Як бути з ними?
З таким трудом Тарас по-
видаходив їх і тільки для
того, щоб потішити своє са-
молюбство, ради простої ці-
кавості. Це ж було б цікаво
побачити кожного, зазнаймо-
нись, потиснути руку, поди-
витись в очі, поцікавитись їх
життям-буттям, може, й у
помочі стати... Родичі ж во-
ни, родичі усі. Байди! Коза-
цького роду-племіні. То хі-
ба личить отак жити порізно
й рву не побачивши одне
одного?..

Як там ті лебеді із Дорог
лебедів — по одному пір'я-
чку кинули своїй подрузі —
пораненій птасі, аби долеті-
ла до вирю...

Хіба люди на таке не здат-
ні: родич родичу подати ру-
ку?

...Мабуть, ще жоден відео-
фільм я не дивився із такими
хвилюваннями, як той, знятий
Тарасом, що розповідав про
перший з'їзд Байд і хоч він
почався із такого прикрого
падіння з коня гетьмана фе-
стивалу, все одно це щось
незабутнє.

І хрипки, з надтриснутим
голосом соромішки, ще ста-
рокрайові коломийки дев'я-
ностотчотирічного діда Анд-
рія.

Здивовані сусіди: чим такі
славні ці прості фермери,
щоб з'їзд роба

Чесно і працюючи, ми ро-
дом! Своім утвердженням у
цьому новому для себе краї.
Своєю святою пам'яттю про
землю ба-чів і ді-чів, своїм
щирим ірим ленням
до усіх людей, хто вони не
були, де б не працювали,
якою мовою б не говорили,
яких пісень не співали б.

І, видно, так з'їзди родин
потрібні, раз через п'ять літ,
після другого байдівського
з'їзду-фестивалу, на цей раз
побіля озера «Зелений Гві»,
й інші великі династії по
усій Канаді почали проводи-
ти свої: велика родина Кач-
ковських, Панчуків, Підпри-
гов, Луцюків...

Тарас Байда вже їм за кон-
султант і помічник: як і
дів свого з'їзду-фестивалу,
виготовив для кожного учас-
няка тих зібрань специфіч-
ну й оригінальну... кож-
ного ро-окремий символі-
ку і атрибутику: значки,
майки, кашкет, сорочки з
написами, свій статут, свій
сценарій проведення свята...

Третій з'їзд Байд був не-
численним і специфічним —
на колесах.

Близько ста найзаповітлі-
віших автолюбительів
Байд рушили легковиками
по усій Канаді — від одної
родини до другої...

Цікаво пройшла поїздка,
оригінально, та...

ЩОсь останнім часом
ненастанно муляє йо-
го, тривожить, не дає
спати.

Звернулася до нього уся
громада поселення Смати,
околиці «Святого Юліана»:
хіба тільки Байди заслужи-
ли на такі саята, на таке
спортивне і театральне дій-
ство, на такий відпочинок?!

Став головою громад.
Почали проводити свята
усієї околиці. Але... щось і
далі шкребе душу, щось та-
ки не дає спокою жити.

Зачастали в його міську
хату у Сасінатуні чоловіки-
українці чи не усього міста
— і молоді, і поважні, в лі-
тах: хіба тільки Байди ноза-
на, а ми — ні? Хотімо мати
своє козацьке товариство!

Організувалися. Два десят-
ки «сасінатунських нозів»
— учители, саянники, адао-
кати, фермери, науковці від
двадцяти одного до п'ятдеся-

козатво (гроші на це — із
членських внесків і пожерт-
вували меценатів).

Так, все це потрібне, усе
важливе, цінне — а його й
дали знай точти, гризе, му-
ляє якась ледь окреслена
думка, якийсь невловлений
здогад, якийсь неаловний
прорахунок, вже й не добрати
— його чи чнесь улушення...
Ніщо його уже не тищить,
ніщо не мле, не має аже,
як раніше, повної радості з
тих зібрань і свят, від кло-
потів, котрі віначають радіщі
зустрічей.

Брав бандуру в руки, спі-
вав сумних козацьких пі-
сень:

Зажурилась Україна,
Що нігде прожити:
Гей, автоптапа орда кіними
Маленькі діти!
Ой, малюньки автоптапа,
Великих забрала...
І змовкав. Німувал й
струнн. Дюк по якімсь часі,
одна за одією, зяова не озі-
валася до нього тужливо:

...Ой, горе ж мені та
на чужині,
Що не акулі та брати мої.
Пробував веселішої, яна б
збурювала кров, яка б кля-
кала його до активності, до
дії:

...А ми ж тую червою
калину,
Гей, гей, гей!
та й підімімо,
А ми ж свою славу
Україну,
Гей, гей, гей!
та й розвеселимо.

Не веселяла. Ніби якийсь
остік засів у душі, у серці:
не витягнути його, не зля-
штині напризволяще. Відкла-
дав інструмент, нипав по-
глядом по стінах, де ряхтіли
побільшені фотографії з їх
веселих свят. Усюди: на бо-
ках з пивом, на стлягах —
Байда, Байда, Байда...

А що — Байда? Лише
мед-горілочку пити? Шабель-
ною розмахувати? На банду-
рі грати? Гульки справляти?

Але що це? Хтось тепер
співає чи вже колись — так
давало, що й несила пригада-
ти, коли, — хтось награвав-
співав?

...Йому вітер одвічас:
«Знаю, — каже, — знаю,
Від доля козацька
В далекому краю».

Далека сторонька... Ні-
коли не бачений край, але
рідний по крові, нозацький
далекіи край... Україна!

Та хіба можуть зібратися
на сайі з'їзд-фестиваль Бай-
ди, хіба можна його так на-
звати, коли на ньому, тому
зібранні, нема нікого звід-
там, де закопана пуловина
дідів і прадідів, де їх глибо-
ке, углиб століть, коріння, де
народилася їхня слава і піс-
ня?!

Який же він дурний і са-
мовпевнений! Зібрав на чу-
жині, далеко від рідної ко-
зацької землі, розкиданих
долею і часом, гілочку од ве-
ликого дерева, а думав, ті-
шився, що розпушив землю
під тм могутнім, крилатим
патріархом лісу! Гай, гай...
Уся робота, усі пошуки, так
випадає, — що іще попере-
ду! Треба чимскоріше забути
сників і подрипини, встава-
ти із путівця, на який його
сикнув Мустанг, і мідію всі-
датися у сідло коня, як і лі-
чить козакові. Натягнуті по-
від, прищипити скакуна і —
в путь!

Це ж треба — майже
двадцять років надаремно
пустив за айром! Треба не-
гайно надолужити прогаїані!

Знову — ластів, дзвінків,
спіски...

Та... мовчть Старий Край.

Як же це так? Старий Край
да помер, чотирь його сини
із дітьми перебралися в Ка-
наду, але ж, як свідчать до-
кументи, лишилися у Гали-
чині ще їх дві сестри.

І ось уже куплено два
квитки на Київ — дружина
Філка теж захотіла приду-
читися до пошуків коріння
родоводу.

ЯК доаго поае поїзд
із Києва до Львова!
Як неспішно спина-
ється автобус мало чи не ко-
ло кожного стовпа до Коло-
ми... Городенки... Жабокруків...

Господи, це ж тут... це
звідси... це мають бути...

Десять днів, як у прірву,
— жодного сліду за Байда-
ми у Галичині! Жодного ро-
дича...

Наповнив до країв слій
землі із села, викопав куш
калینی у лісі: у далекий Ка-
наді, на маленькому цвинта-
рі, що на околиці «Святого
Юліана», після повернення
відбудеться велелюдна па-
нахида — рідну землю по жме-
ні, порівну, закопують у мо-
гилі перших чотирьох Бай-
дів.

А тоді він ще раз зупи-
нився на узвишші села, вкло-

нився йому,
лися у серці:
бути, аби жи-
лі, і сідлу й
Не може... Не
зацький рід!

Так і хотів
лоні докупити
ніючу далину:

— Агов, Ба-
йда...

Але, як і не
літ тому, про-
себе: я ще с
айднайду усіх
аоня не були,
не жили б. І
не жити мені!
Не називатис-
носни гучне
Байда...

Здається,
хмичнув у то-
рас знову і з
малював, ско-
перед собою,
мною, шляхи
на Україні.
одразу рапто-
півслозі і пр-
миліао дивити
відаючи, либо-
вати на мій
сати.

Зрештою
з притиском у
ючи кожне сл-
думував десь
лосі, десь з
— Знаєш,
ніті і славні
маю на оці
думба, Кортес
багатьох інши-
ків, котрі віді-
лені на зем-
ства, — так-
шли свої на-
шої, другої а-
адалих спроб,
коли не досяг-
своїх великих
Він витяг і
ла паку авіак-
дя на Україну

— Цього лі-
уже п'ятнадці
Байд рушають
заків шукати
свої джерела,
Роз'їдемося по
республіки. Б-
чого б нам це
Невже і тепер
так знайдемо
Байдів?!

Я мовчав,
лідовитістю і д-
лівністю у дос-
леної благово-
раса із око-
Юліана». Хоті-
когось іншого
ці — як би аї-
такі козаць-
Байд?..

ЗВЕРНЕННЯ ДО ГРОМАДЯН УКРАЇНИ

Дорогі брати і сестри!

Ми звертаємося до вас у зв'язку з тим, що останнім часом знову (після короточасного спадку) набуває все більшого розмаху велике всесвітнє лихо — пияцтво. Протягом трьох останніх років спочиваючи горілки на Україні зросло більш ніж удвічі. Зросло вільність людей, жорсткість алкоголізм, поширилися хвороби, пов'язані із вживанням алкоголю, збільшилася кількість випадків, злочинів. Більше стало проливатися дитячих та жіночих сліз.

У нападі критики окремих помилок паркив ролю перебудови і уст багатьох політичних діячів все частіше виступає звинувачення на адресу антиалкогольних заходів. На жаль, вони знаходять підтримку в багатьох представників досвідчених республіки. Приблизно спільного наслідкування (копіювання) строю життя громадян країн Заходу намагаються покласти на виступи проти доступності алкогольних виробів давати як «порушення прав людини» в нашій країні. Але в дійсності найважливішим чинником є величезна неможливість державного бюджету від грошей одержуваних за реалізацію карботного коїла. Виходить, що у скрутному фінансовому становищі сьогоднішніх держав відносно не навільно намірено в тому, щоб люди якомога більше купували горілки та інших алкогольних виробів. При цьому, напевно, навели бачити і перестороги щодо «пьянства» — з'ява. Можливо, треба вжитися вжити алкоголь «цілізовано», «культури», «полюсирон». Але сильнішою же люди отримують копіювання «пьянства» по до того, що вони опинилися під парнемом, а ліварні чи азгаліи вона суспільством! Пролономію людям за собою ціну копіювання отрути. І в цьому вимують у тому, що вони що отруту не мають вжити «цілізовано». Апельюни сьогодні до загальнолюдських цінностей, чи відносини між собою з'являються, що алкогольні народи з моральності.

Дорогі браття і сестри! Схеміється у виборі скрутного со-

години наслідуй на собі сили та можливість погнати у проблему винення алкоголю, карботніків з іншою, не значної точні зору. Відомо, що здорові люди не запивають від способу життя, який вирішальною мірою визначається ставленням людини до вживання алкоголю. Адже тверезість — це соціально-економічна та моральна цінність. П'яність свідчить про духовний рівень як когнитивної, подання, так і суспільства в цілому. Тому Святе Письмо заповідає: «Не пийте вина, у якому розпутство...» (Еф. 5, 18) і «...щоб виші серця не обтяжувалися немислями та пияцтвом...» (Лк. 21, 34). Християнство вимагає від своїх послідовників бути тверезими, мати досконалу надію на благодать, а щоб не бути спону-

сого для інших, краще носім не пити вина» (Рим. 14, 21).

Сьогодні під прапором аллорядізму думкою засоби масової інформації заповнюють реклами і промовець вживання так званих «вишуканих» алкогольних виробів.

Ми звертаємося до народних депутатів України з проханням: під час розв'язування питань соціально-економічного розвитку республіки зважити на ті величезні негативні наслідки, які таке за собою відношення алкоголізації народу до максимізації допереводного періоду.

Ми звертаємося до робітників та селян, які хочуть не бачити своїх дітей у майбутньому пияками. Але ж уперше в сному житті вони бачать людину в чорному саві у важкій особі. Задумайтесь над цією обставиною!

Ми звертаємося до діячів літератури та мистецтва: сміжте кін у своїх творах прославляючи винокити. Відобразіть жорсткість у своїй своїй правдивості тиранічний спосіб життя. За це вам буде вічна вдячність від нащадків.

Ми звертаємося до науковців: будьте ширшим перед собою собою. Не намагайтесь надавати наукову обґрунтованість виключно аліменту та інших народних. Бо ніхто не хоче за вас не знає про все згубність для організму людини. П'яні люди не можуть бути ніщою поточною злакості. Натомість запропонуйте людям прийнятні способи життя стресових напружень, ніж так багато в нашому повсякденні, та і майбутньому. Не поки що не обійде їх значення.

Ми звертаємося до всіх релігійних діячів — ласкаві душі людських: не намагайтесь відлучати і пророки, і навіручима, що пияцтво — це наслідок гріховності людського ества. А точніше — це один із тих гріхів, який зводять мінімальні виступи життя людини на землі і перешкоджає здійсненню головної мети людського буття — вісності, бо «п'яний... Царства Божого не успідає» (1 Кор. 6, 10).

Ми щиро сподіваємося, що наш голос буде почуто, і якщо в когось і допомогло божою ласкою змінити його поведінку, то це стане великим досягненням до вживання алкоголю та інших наркотичних речовин, ми вважатимемо це за один крок до заспокоєння кожного злого життя, до щасливого майбутнього нашого народу.

Предстоятель Української Православної Церкви, Митрополит Київський і всієї України

ФІЛАРЕТ
Голова республіканської ради Українського товариства тверезості, здоров'я, академік АМН СРСР

А. РОМАНОВ
Голова республіканської ради евангельських християн-баптистів України

Я. ДУХОВЧЕНКО
Фото Олександра ГІДЯЧЕЛОВА.

ЕВАНГЕЛІЯ ВІД ХОЛИ

**ПАПІРУСНИ
СВОВІЗ
ЕВАНГЕЛІЮ ВІД
ХОЛИ, СТАЛИ
УНІКАЛЬНОЮ
АРХЕОЛО-
ГІЧНОЮ
ЗНАХІДКОЮ ХХ
СТОРИЧЧЯ.
УКРАЇНСЬКОЮ
МОВОО ЦЕЛ
ВІТВИ
АПОСТОЛА
ІСУСА ХРИСТА
ДРУКУЄТЬСЯ
ВІВЕРШЕ.**

16. Ісус сказав:
Коли ви побачите того, котрий не народжений жіночно, упадіть йому і пошануйте Його: Він — ваш Батько.

17. Ісус сказав:
Можливо, люди гадають, що Я прийшов нинішні уст у косміс і вони не знають, що Я прийшов нинішні на землю подіти, воюю, мей, вийти. Бо п'ятеро будуть у домі: трох будуть супроти двох і двох супроти трьох. Батьку супроти сина і син супроти батька, і вони будуть стояти як єдині.

18. Ісус сказав:
Я дам вам те, чого не бачили оно, і те, чого не чуло вуха, і те, що не ввійшло у серце людини.

19. Учні сказали Ісусу:
— Скажи нам, яким буде наш кінець? Ісус сказав:
— Чи відирини ви початок, щоб шукати кінця? Не в місці де початок, там буде кінець. Блаженний той, хто буде стояти на початку, і він цінає кінець і не дітнеться смерті.

20. Ісус сказав:
— Блаженний той, хто був до того, як вінни.

21. Нині ви у Мене учні і якщо слухаєте Мої слова, одо наміняю буде слугувати вам.
22. Бо є у нас п'ять дерев у раю, котрі незручні і зліткі, і візми, і їх не листя не опадає. Той, хто віпаває їх, не дітнеться смерті.

23. Учні сказали Ісусові:
— Скажи нам, на що схоже Царство Небесне?

Він сказав їм:
— Його можна порівняти з гірчичним зерням, найменшим з-поміж усіх зерен на світі. Коли ж воно паде на зорину землю, оно вирадає велику гілку і стає покриттям для птахів небесних.

24. Марія сказала Ісусові: «Скажи нам, на що схожа Твоя учня?»

Він сказав:
— Вони схожі на дітон мэлх, котрі

розташувались у полі, але їм не належить. Коли прийде господарі поля, вони скажуть: «Занежли ми на поле поле». Вони оточаться перед ними, щоб зайняти їх ім і дати їм їхнє поле.

25. Тому я кажу:
— Якщо хазяїн дому відає, що приходять злодії, він буде остерігатися, а не дозволить йому зайти в його дім, щоб винести його речі. Тому виявляється перед сном, підберіть ваші стегна з великою силою, щоб розіб'явити не знайшли стежки проїхати до вас. Бо необхідне, що ви чекаєте, буде знайдено.

26. О, якщо б був серед нас тимущий чоловік! Коли падає достяг, він приймає напильник — його серп у руці його і з'явився його. Той, хто має вуха слухати, нехай почує!

27. Ісус побачив немовлят, які сміялися молоку. Він сказав учням своїм:
— Оці немовлята, які сміються молоку, — схожі на тих, котрі виходять до Царства.

Вони сказали Йому: «І що ж, як ми немовлята, ми вийдемо до Царства?»

Ісус сказав їм:
— Коли ви зробите двох одним, і коли ви витворите зовнішню сторону і

зовнішню сторону як внутрішню сторону, і поришню сторону як внутрішню сторону, і коли ви зробите чоловіка і жінку одним, щоб чоловік не був чоловіком і жінка не була жінкою, коли ви витворите одні замість одні і руку замість руни, і ногу замість ноги, і образ замість образу, — тоді ви уйдіть в Царство.

28. Ісус сказав:
— Я виберу вас одного з тисячі і двох на десять тисяч, і вони будуть стояти як єдині.

29. Учні Його сказали:
— Покажи нам місце, де Ти, бо мусимо знати його.

Він сказав їм:
— Той, хто має вуха, нехай почує. Є світло всередині людини, і вона освітлює цілий світ. Якщо вона не освітлює, тоді — морон.

30. Ісус сказав:
— Любю брата свого, як душу свою. Береги Його, він знінню она твого.

31. Ісус сказав:
— Сучас у оці брата твого ти бачиш, а холоди в твоєму оці ти не бачиш. Коли витягнеш колоду з твого она, тоді ти побачиш, як витягні сучас з она брата твого.

32. Якщо ви не постітесь від сату, ви не знайдете Царства. Коли ж ви не робите сату суботою, ви не побачите Оно.

33. Ісус сказав:
— Я поставив серце сату, і я являюся їм у плоти. Я знайшов усіх п'яних, і не знашов жодного з них справним. І душа моя опечалалась за дітей людських. Бо вони сліпі в серці своїм і вони не бачать, що вони приходять у світ пороків, вони візнуть там, щоб знову піти з світу пороків. Але тепер вони п'яні. Коли вони відірнуть своє вино, тоді вони покаяться.

34. Ісус сказав:
— Якщо щодня виникає заради діти, це — чудо. Якщо ж дух заради діти, це — чудо з-поміж чудес. Але Я думаю з того, який чином таме багатство міститься в тій бідності.

(Далі буде).

МАЙБУТНІМ МАМАМ

13 лютого 1991 року. № 30

У ЛОБАНОВСЬКОГО В ЕМІРАТАХ

Керівник наукового центру ФК «Динамо» (Київ) хан-дінка педагогічних наук Анатолія Зеленова динамічні змагання, називаючи своїм головним моделером. Понад п'ять років тривав його творчий контакт з Валерієм Лобановським. Тому я не думаю, що коли Валерій Васильович став тренером-асистентом усіх збірних в Об'єднаних Арабських Еміратах, то звернувся на допомогу саме до Анатолія Михайловича. Той разом зі своїми помічниками Олександром Штепелем та Володимиром Лазаренком і лікарем динаміста, кандидатом медичних наук Володимиром Михайлом виїхали до Лобановського в ОАЕ. І що ж вони там робили? Про це нашому кореспонденту розповідає А. Зеленов:

— За якого багатства в цій країні футбол поки — невнорава цілина. Місцева федерація до нововведень ставилася ворожою. Ми ж вирушили туди, щоб провести тестування кандидатів до національної, олімпійської та юнацької збірних цієї країни. Свою роботу ми будували за кількома напрямками: медичним, біологічним, педагогічним та психо-функціональним. З таким обсягом роботи, якщо відверто, рідше не зустрінався. У Штепеля від перенапруження навіть одного разу кров носом пішла.

— А на який техніці працювали?

— На тієї, яку нам наділи дисципліни. Але дисципліна до комп'ютерів привелися власні, з нашими програмами.

Скажу, що інтерес до нашої бригади був величезний. Збірка фахівці з багатьох міст і навіть сусідніх країн: тренери, функціонери, спортивні лікарі.

Найважче було проналі-

зувати море інформації, яку набирався про 107 футболістів. Дещо довелося добирати все в Києві.

Виникає запитання: для чого все робилися? Для створення широкомасштабної програми підготовки збірних ОАЕ, яким керує Валерій Лобановський та Сергій Мосейкін. Зараз найбільша їхня увага до олімпійської команди, яка незабаром має розпочати підготовку до відбіркових матчів до Олімпіади в Барселоні.

— Розкажіть трохи детальніше про футбол в ОАЕ.

— Вік — любительський за статусом. Грають тут клерки, студенти, поліцейські і т.д. Ставлення до цього виду любительське. Хоча з великим інтересом вивчається все нове. У чемпіонаті країни, який проводиться лише в одній лізі, виступає 14 клубів. А от умови в них такі, що можна позаридити: чудові басейни, кожний зелений поля найвищої якості.

Втім Валерій Васильович висунув ідею про створення

професійної ліги. І в неї з'явилася чимало прихильників. Навіть з числа керівників держани.

— Розкажіть детальніше, як влаштувалися на новому місці Валерій Васильович?

— До нас ставлення прекрасне, популярність його величезна. Про тренера з України, який став майже національним героєм ОАЕ, багато пишуть преси. Він має чудові побутові умови: велику квартиру в найпрестижнішому районі міста Дубай. Федералі аналізують Лобановському автомобіль, яким він сам керує. Щоправда, одного разу ми поспішали на ділоку зустріч, і Валерій Васильович ніяк не міг розібратися з численними перекладами, — естафети. Довелося добре поговорити, щоб виїхати з того лабіринту.

У роботі в нього є на кого спиратися. Більшість тренерів клубів прагнуть писати контракти з ним. Зустрів я в ОАЕ багато своїх колишніх студентів — випускників КДЮФР, які, зрозуміло, пристойно володіють російською. І вони готові прийти на допомогу Лобановському. До речі, під час збірної також авіасів в нашу країну і знає мову.

— Як це буде в Лобановського відшукати?

— Додому ми планує приїхати лише наприкінці нинішнього року. Отже, канікули ще дамося. Відчуватися, що наш тренер скучав за домом. Через це він щотижня телефонує до ФК «Динамо» (Київ). Проте мене, коли не приходив до ОАЕ, набув якось якомога більше газет, журналів, книжок...

...для чого все це робилися? Для створення широко-масштабної програми підготовки збірних ОАЕ, яким керує Валерій Лобановський та Сергій Мосейкін. Зараз найбільша їхня увага до олімпійської команди, яка незабаром має розпочати підготовку до відбіркових матчів до Олімпіади в Барселоні.

— А як враження в цілому справили на вас ця країна?

— Рідше я думаю, що різне життя в США — вершина сподівань. Ані ж, в ОАЕ, як на мене, він значно яскравіший. Це просто акцент, який. Такий собі ріг достатку. Люди з почуттям гідності, але дуже доброзичливі й виключно. Бродити якимсь стародавнім містом й охайність.

— Анатолію Михайловичу, коли ви були на берегах Перської затоки, мігся-таки Басейн? Це не аларм?

— Я його не помітив, бо життя було спокійним. Люди працювали, молилися, можили, відвідували ресторани, кінотеатри, купували товари. Що

права, газети детально формували про ситуацію і телебачення також. В окремих кінотеатрах демонстрували американські, німецькі фільми про війну. Показували й нашу стрічку «Вітня за Москвою». На телеканалах можна було побачити про хазяйнування іранських окупантів у Куейт. Але пам'яті не було. Навіть матку на неї.

— Вітня, на жаль, почалася. Лобановський з Мосейкіним продовжують підготувати А от дружина Валерія Васильовича — Ада Пінкратівна як нещодавно повернулася до Києва...

Бесіду вів Віктор БРАНІСЬКИЙ, спеціальний кореспондент «Голосу України». Фото Олега МАРКЕВИЧА.

ЯК «ТАЄМНУ» ЛОЖУ ПРОДАЛИ

Безпрецедентну угоду укладено в столиці України. Тут підписано протокол між американськими фірмами «Диджит», яка спеціалізується на випуску і продажу електронної техніки, орендують — урядовою ложу в Київському палаці спорту.

За спору, яку протягом 30 років ретельно приховували від очей сторонніх, з'ясувалося, що за скромним радом кірси, який бачать глядачі, — апаратамент. Кілька кімнат з дорогими меблями, дві величезні кухні, книжниця, телевізори і навіть персональ-

ні ліфти. Усе це величезне господарство розмістилося на трьох поверхах кімнати площею спеціальною понад 600 квадратних метрів.

Щоправда, протягом останніх двох років оця «таємна» лока була практично порожньою. Усе ж висувувалося з убогої каси Палацу спорту чималі кошти на своє утримання.

— Протягом двох років ми вели переговори з дес'ятком фірм, бажаючи придбати цю споруду, — сказав директор Палацу спорту Віктор Тарченко. — Зрозуміло, нам хотілося антагостувати якомога більше (поверте, ложка варта цілого). Ажне заплата нам потрібна для придбання необхідного устаткування на

спортивній арені. Нарешті, ми дійшли в ціні з фірмою «Диджит», яка мим намір орендувати колишню урядову ложу протягом трьох років. Причому фірма заоплатила на нашу умову, а залишилася гроші наперед...

Обидві сторони домовилися також, що крім головного контракту, який вони мають підписати до 15 березня, буде укладено ще кілька «маленьких контрактів». За одним з них колектив Палацу спорту стане своєрідним представником «Диджит» в Україні в цій формі рекламного забезпечення.

Людмила ВІАСКО, кореспондент Українського радіо (спеціально для «Голосу України»).

Завершилися чергова пауза в чемпіонаті країни з хокею на льоду. Цього разу вона була пов'язана з виступом збірної команди на міжнародному турнірі «Кубок «Глобус» у Стокгольмі. Наші хокеїсти стали переможцями і заробили 200 тисяч шведських крон.

Сьогодні чемпіонат знову аннулює в путь. У Палаці спорту стоїть українці місцями. Це — перемога московський «Спартак». Подивитися цих суперників — завжди цікаво.

Наші замінили ретельно голували під час чергової і зустрічі у них. Скорше, добрий про це можна сказати, подивившись на працюючого бомбардирів — чемпіонів Раміля Юсупова та Олександра Бірюкова. І першу частину з НХЛ, американця Тома Хадді, який виступає в київському клубі.

Фото Миколи БОЧКА.

3 ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

Васильов, Продовжують радувати копіяльність баскетболістів київського «Динамо» — лідири чемпіонату СРСР. Вчорашнім завдя гоним «Спартак» (Московський область) 82:80 (44:41). Це була тринадцята (і) перемога українського клубу в турнірі.

Виграли третій матч послідовно на домашньому майданчику й баскетболісти київського «Будівельника». Вони подолали команду «Узбуржанинці» (Ташкент) — 100:83 (50:32).

Футбол. Перший етап підготування до нового сезону московський «Спартак», як відомо, продовжує за Московом. Потім популярний клуб йде завітати у своєму місті. Третій тур турніру відбувся в Києві. Кисловодську до київського повернувся його лінійний форвард Чаленко, який протягом останніх п'яти років виступав у гангстерському клубі «Рей старт». Один Федір на митному бар'єрі вартує у Києві 1/4 фіналу розіграшу Кубка європейських чемпіонів проти мадридського «Реала».

До речі, як з'явився на початку «Спартак» Микола Мосейкін, перший матч з іспитним місцевим «Спартак» на полі стадіону в Дніпропетровську.

Наступний тиждень у Дніпропетровську проходить турнір у рамках «Спартак» з Києвом. Три золоті медалі вартує 14-річний лавіанка Сергій Соколовський. Він переміг у фінальному розіграші паровою командою з землі. Дніпропетровський «Спартак» змінив (з київською Ольгою Шабаліною).

У жовтень найбільшій була г. київська «Іліа». Кайропетровською перемою стала й Літвасіа, та Вікторова (обидві — Лавіанські області).

Колектив регіоні «Голосу України» оповідає ширше співпрацю з київськими редакціями В. П. Садовського з приводу творчої роботи своїх співробітників. Марії Севастьяніні

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник головного редактора — Олександр Білий.

Чергові редактори — Марія Браніський, Валентина Лубинська.

Автор лівента, зміний секретар — Євген Українець.

Вступні слова — Олександр Бондаренко.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Лесь Овченко, Валентина Лукаш, Євген Овченко, Олена Човпівська, Галина Кабелюк.

Верстальники: Тетяна Бавоць, Алла Бурдасюк, Марія Соколовська, Ольга Човпівська, Валентина Браніський, Сергій Сиваченко.

Літературні: Тетяна Акуліна, Наталія Полюк.

Ордина Лавіанка комбінат артує видання «Радянська Україна», 232047, Київ-47, промітлет Переміна, 50.

Індент 60955.

Тираж 166.150.

Переплатити ціна на рп 19 кр. 80 коп. Зам. 03120301.

